2025/1892

26.9.2025.

DIREKTIVA (EU) 2025/1892 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 10. rujna 2025.

o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora [1],

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom [2],

budući da:

(1) Sprečavanje nastanka svih vrsta otpada i gospodarenje njima ključni su alati za zaštitu okoliša i zdravlja ljudi u Uniji. Budući da države članice nastoje kontinuirano poboljšavati svoje planove za sprečavanje nastanka otpada i gospodarenje otpadom, ključno je strogo primjenjivati hijerarhiju otpada utvrđenu u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća [3] („hijerarhija otpada”).

(2) U europskom zelenom planu iz komunikacije Komisije od 11. prosinca 2019. i novom Akcijskom planu za kružno gospodarstvo za čišću i konkurentniju Europu iz komunikacije Komisije od 11. ožujka 2020. poziva se na pojačano i ubrzano djelovanje Unije i država članica kako bi se osigurala okolišna i socijalna održivost tekstilnog i prehrambenog sektora jer su to vodeći sektori s najvećom potrošnjom resursa i znatnim negativnim vanjskim učincima na okoliš. U tim sektorima financijski i tehnološki nedostaci, među ostalim, otežavaju napredak u prelasku na kružno gospodarstvo i dekarbonizaciji. Prehrambeni sektor zauzima prvo, a tekstilni sektor četvrto mjesto prema potrošnji resursa i oni se ne pridržavaju u potpunosti temeljnih načela Unije o gospodarenju otpadom utvrđenih u hijerarhiji otpada, koja zahtijeva određivanje prioriteta u sprečavanju nastanka otpada, nakon čega slijedi priprema za ponovnu uporabu, i recikliranje. Ti izazovi zahtijevaju sistemska rješenja koja se temelje na pristupu utemeljenom na životnom ciklusu, s posebnim naglaskom na prehrambenim i tekstilnim proizvodima.

(3) U skladu s komunikacijom Komisije od 30. ožujka 2022. o strategiji EU-a za održive i kružne tekstilne proizvode („Strategija”), potrebne su znatne promjene kako bi se odmaknulo od linearnog načina na koji se tekstilni proizvodi dizajniraju, proizvode, upotrebljavaju i odbacuju, koji trenutačno prevladava, pri čemu posebno treba ograničiti brzu modu. U skladu s vizijom Strategije za 2030. potrošači dulje imaju koristi od visokokvalitetnog i cjenovno pristupačnog tekstila. U Strategiji se naglašava da je važno osigurati da su proizvođači odgovorni za otpad koji stvaraju njihovi proizvodi i predviđena je uspostava usklađenih pravila na razini Unije o proširenoj odgovornosti proizvođača za tekstil s ekomodulacijom naknada. U njoj se navodi da je glavni cilj takvih pravila stvaranje gospodarstva za skupljanje, razvrstavanje, ponovnu uporabu, pripremu za ponovnu uporabu, i recikliranje tekstila te poticanje proizvođača da osiguraju da su njihovi proizvodi dizajnirani u skladu s načelima kružnosti. U tu se svrhu predviđa da znatan udio doprinosâ proizvođača programima proširene odgovornosti proizvođača bude namijenjen mjerama za sprečavanje nastanka otpada i pripremi za ponovnu uporabu. Strategijom se podupire i potreba za ojačanim i inovativnijim pristupima održivom upravljanju biološkim resursima kako bi se povećali kružnost i vrednovanje otpada od hrane te ponovna uporaba biotehnološkog tekstila.

[1] SL C, C/2024/888, 6.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/888/oj.

[2] Stajalište Europskog parlamenta od 13. ožujka 2024. (SL C, C/2025/1033, 27.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1033/oj) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 23. lipnja 2025. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od 9. rujna 2025. (još nije objavljeno u Službenom listu).

[3] Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/98/oj).

(4) Odgovarajućim skupljanjem tekstila doprinijet će se smanjenju prisutnosti sintetičkog tekstilnog otpada u okolišu, uključujući kopnene i morske ekosustave, osiguravanjem ponovne uporabe i recikliranja tekstila te, u konačnici, da dobiju novu funkciju, čime će se promicati kružno gospodarstvo.

(5) Uzimajući u obzir negativne učinke otpada od hrane, države članice obvezale su se da će poduzeti mjere za promicanje sprečavanja nastanka otpada od hrane i njegova smanjenja u skladu s Programom Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. donesenim 25. rujna 2015., a posebno UN-ovim ciljem održivog razvoja 12.3 da se do 2030. prepolovi globalni otpad od hrane po glavi stanovnika na maloprodajnoj i potrošačkoj razini te da se smanji gubitak hrane u proizvodnim lancima i lancima opskrbe, uključujući gubitak poslije berbe. Te su mjere namijenjene sprečavanju nastanka otpada od hrane i njegovu smanjenju u primarnoj proizvodnji, u preradi i proizvodnji, u maloprodaji i ostaloj distribuciji hrane, u restoranima i na mjestima na kojima se poslužuje hrana te u kućanstvima.

(6) U okviru daljnjeg postupanja nakon Konferencije o budućnosti Europe koja je trajala od travnja 2021. do svibnja 2022., Komisija se obvezala omogućiti panelima građana i građanki da raspravljaju i daju preporuke prije donošenja određenih ključnih prijedloga. U tom kontekstu sazvan je europski panel građana i građanki, koji se održao od prosinca 2022. do veljače 2023., kako bi se pripremio popis preporuka o tome kako pojačati djelovanja za smanjenje otpada od hrane u Uniji. Budući da kućanstva proizvode više od polovine otpada od hrane koji nastane u Uniji, posebno je relevantno mišljenje građana o sprečavanju nastanka otpada od hrane. U svojim završnim preporukama europski panel građana i građanki o rasipanju hrane predstavio je tri glavna smjera djelovanja, a to su jačanje suradnje u vrijednosnom lancu prehrambenih proizvoda, poticanje inicijativa za poslovanje s hranom i podupiranje promjene ponašanja potrošača. Panel će svojim preporukama nastaviti podupirati cjelokupni program rada Komisije u vezi sa sprečavanjem nastanka otpada od hrane i one bi mogle poslužiti kao smjernice za pomoć državama članicama u postizanju ciljeva smanjenja otpada od hrane.

(7) Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) izmijenjena je Direktiva 2006/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([5]) tako da se iz njezina područja primjene isključio ugljikov dioksid koji je uhvaćen i prenesen u svrhu geološkog skladištenja i koji je geološki uskladišten na temelju zahtjeva iz Direktive 2009/31/EZ. Međutim, ta izmjena nije uključena u Direktivu 2008/98/EZ, kojom je stavljena izvan snage Direktiva 2006/12/EZ. Stoga se, kako bi se osigurala pravna sigurnost, ovom Direktivom o izmjeni ta izmjena uključuje u Direktivu 2008/98/EZ.

(8) U Direktivu 2008/98/EZ trebalo bi uključiti definicije pojmova „proizvođač tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće”, „stavljanje na raspolaganje na tržištu”, „internetska platforma”, „pružatelj usluga provođenja narudžbi”, „subjekt socijalne ekonomije”, „potrošač”, „krajnji korisnik”, „neprodani proizvod široke potrošnje” i „organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača” povezanih s provedbom proširene odgovornosti proizvođača za tekstil kako bi se pojasnilo područje primjene tih pojmova i povezanih obveza.

(9) Unatoč sve većoj osviještenosti o negativnim učincima i posljedicama nastanka otpada od hrane, političkim obvezama preuzetima na razini Unije i država članica te mjerama Unije provedenima nakon komunikacije Komisije od 2. prosinca 2015. naslovljene „Zatvaranje kruga – akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo”, stvaranje otpada od hrane ne smanjuje se u mjeri potrebnoj za ostvarivanje znatnog napretka u postizanju UN-ova cilja održivog razvoja 12.3. Kako bi se osigurao znatan doprinos postizanju cilja održivog razvoja 12.3., mjere koje države članice trebaju poduzeti trebalo bi ojačati kako bi napredovale u postizanju tog cilja pri provedbi ove Direktive i drugih odgovarajućih mjera za smanjenje nastanka otpada od hrane. U ovoj se Direktivi stoga utvrđuju područja intervencije u kojima bi države članice trebale, prema potrebi, prilagoditi ili donijeti mjere za svaku fazu lanca opskrbe hranom.

(10) U vezi sa sprečavanjem nastanka otpada od hrane države članice do određene su mjere izradile komunikacijske materijale i provele kampanje među potrošačima i subjektima u poslovanju s hranom. Međutim, ta su djelovanja uglavnom služila za informiranje javnosti, a ne za poticanje promjena ponašanja. Kako bi se ostvario puni potencijal smanjenja otpada od hrane i osigurao napredak tijekom vremena, trebalo bi osmisliti intervencije za promjenu ponašanja, prilagođene konkretnim situacijama i potrebama u državama članicama, te ih u potpunosti integrirati u nacionalne programe za sprečavanje nastanka otpada od hrane. Važno je uzeti u obzir i promjene u prehrani, regionalna kružna rješenja, uključujući javno-privatna partnerstva i angažman građana, kao i prilagodbu specifičnim potrebama nekih regija kao što je to slučaj s najudaljenijim regijama ili otocima.

([4]) Direktiva 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i o izmjeni Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2000/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (SL L 140, 5.6.2009., str. 114., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj).

([5]) Direktiva 2006/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2006. o otpadu (SL L 114, 27.4.2006., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/12/oj).

(11) Razlike u pregovaračkoj moći između dobavljača i kupaca poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i dalje postoje u lancima opskrbe hranom diljem Unije. To se posebno odnosi na poljoprivredne proizvode zbog njihove kvarljive prirode u većoj ili manjoj mjeri. Države članice stoga bi trebale poduzeti sve odgovarajuće djelovanje kako bi osigurale da mjere poduzete za provedbu ciljeva smanjenja otpada od hrane utvrđenih u ovoj Direktivi ne dovedu do smanjenja pregovaračke moći dobavljača poljoprivrednih proizvoda ili povećanja nepoštenih trgovačkih praksi prema takvim dobavljačima, zabranjenih na temelju Direktive (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]).

(12) Europski gospodarski i socijalni odbor i Europski mehanizam za pripravnost i odgovor na krize u području sigurnosti opskrbe hranom prepoznali su doprinos ambalaže smanjenju otpada od hrane te osiguravanju zaliha hrane i sigurnosti opskrbe hranom. Stoga je u tom kontekstu primjereno da države članice potiču i promiču tehnološka rješenja kojima se doprinosi sprečavanju nastanka otpada od hrane, kao što je aktivna ambalaža namijenjena produljenju roka trajanja ili održavanju ili poboljšanju stanja pakirane hrane, posebno tijekom prijevoza i skladištenja, te alati prilagođeni korisnicima koji su u skladu s Uredbom (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]), čime se doprinosi sprečavanju nepotrebnog odbacivanja hrane koja je još sigurna za konzumaciju.

(13) Uzimajući u obzir njihov potencijal za smanjenje otpada od hrane, države članice trebale bi podupirati inovativna i tehnološka rješenja u kojima se točno navodi rok trajanja hrane, osigurava sigurnost hrane i, u skladu s Uredbom (EU) br. 1169/2011, pružaju informacije, uključujući datum „minimalne trajnosti" ili „upotrijebiti do", koje su jasne i lako razumljive potrošačima.

(14) Kako bi se postigli rezultati u kratkom roku, a subjektima u poslovanju s hranom, potrošačima i javnim tijelima osigurala potrebna dugoročna perspektiva, trebalo bi utvrditi kvantificirane ciljeve za smanjenje nastanka otpada od hrane koje države članice trebaju ostvariti do 2030.

(15) Uzimajući u obzir predanost Unije ambiciji utvrđenoj u cilju održivog razvoja 12.3., očekuje se da će određivanje ciljeva smanjenja otpada od hrane koje države članice trebaju ostvariti do 2030. biti snažan poticaj politikama za poduzimanje mjera i osiguravanje znatnog doprinosa globalnim ciljevima. Međutim, s obzirom na pravno obvezujuću prirodu takvih ciljeva, oni bi trebali biti proporcionalni, ostvarivi i izvedivi te bi se njima trebala uzeti u obzir uloga različitih aktera u lancu opskrbe hranom, kao i njihovi kapaciteti, posebno u slučaju mikropoduzeća i malih poduzeća. Utvrđivanje pravno obvezujućih ciljeva stoga bi trebalo slijediti postupni pristup, počevši s razinom koja je niža od one utvrđene u okviru cilja održivog razvoja, kako bi se osigurao dosljedan odgovor država članica i konkretan napredak prema ostvarivanju cilja održivog razvoja 12.3.

(16) Smanjenje otpada od hrane u bilo kojoj fazi lanca opskrbe hranom ima znatan pozitivan učinak na okoliš. Smanjenje otpada od hrane u fazama proizvodnje i potrošnje zahtijeva različite pristupe i mjere te uključuje različite skupine dionika. Stoga bi trebalo utvrditi jedan cilj za smanjenje nastanka otpada od hrane za preradu i proizvodnju te drugi cilj za maloprodaju i drugu distribuciju hrane, za restorane i mjesta na kojima se poslužuje hrana te za kućanstva.

(17) S obzirom na međuovisnost faza distribucije i potrošnje u lancu opskrbe hranom, a posebno na utjecaj maloprodajnih praksi na ponašanje potrošača i odnos između potrošnje hrane u kućanstvu i izvan njega, trebalo bi utvrditi jedan zajednički cilj za te faze lanca opskrbe hranom. Određivanjem zasebnih ciljeva za svaku od tih faza nepotrebno bi se povećala složenost i ograničila fleksibilnost država članica da se usredotoče na svoja specifična problematična područja. Kako zajednički cilj ne bi doveo do prekomjernog opterećenja za određene subjekte, pri utvrđivanju mjera za postizanje zajedničkog cilja države članice trebale bi uzeti u obzir načelo proporcionalnosti.

([6]) Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (SL L 111, 25.4.2019., str. 59., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj).

([7]) Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj).

(18) Demografske promjene znatno utječu na količinu konzumirane hrane i otpada koji nastaje od hrane. Zajednički cilj smanjenja otpada od hrane koji se primjenjuje na maloprodaju i drugu distribuciju hrane, restorane i mjesta na kojima se poslužuje hrana te kućanstva trebao bi se stoga izraziti kao postotna promjena u razinama otpada od hrane po stanovniku kako bi se uzele u obzir promjene stanovništva. S obzirom na to da se turisti ne računaju kao dio opće populacije i da bi se države članice mogle suočiti s povećanjem ili smanjenjem turizma u odnosu na referentno razdoblje za utvrđivanje cilja smanjenja otpada od hrane izraženog po stanovniku za maloprodaju i drugu distribuciju hrane, restorane i mjesta na kojima se poslužuje hrana te kućanstva, uzimajući u obzir turističke tokove, Komisija bi trebala donijeti korekcijski faktor kako bi se državama članicama pružila potpora u postizanju tog cilja smanjenja otpada od hrane.

(19) Godina 2020. bila je prva godina u kojoj su države članice mjerile razine otpada od hrane primjenom usklađene metodologije utvrđene u Delegiranoj odluci Komisije (EU) 2019/1597 ([8]). Međutim, zbog zaštitnih mjera poduzetih tijekom pandemije bolesti COVID-19 podaci za 2020. ne smatraju se reprezentativnima za otpad od hrane nastao u određenim državama članicama. Slično tome, to može biti slučaj s godišnjim prikupljenim podacima za 2021., 2022. i 2023. Stoga je za utvrđivanje ciljeva smanjenja otpada od hrane primjereno upotrijebiti godišnji prosjek od 2021. do 2023. kao referentno razdoblje ili dopustiti upotrebu podataka iz 2020. Državama članicama koje mogu dokazati da su provele mjerenja razine otpada od hrane prije 2020. primjenom metoda u skladu s Delegiranom odlukom (EU) 2019/1597 trebalo bi dopustiti korištenje godine prije 2020. kao referentno razdoblje.

(20) Kako bi se osiguralo da se postupnim pristupom postizanju globalnog cilja ostvare njegovi specifični ciljevi, trebalo bi preispitati i, prema potrebi, revidirati razine određene za pravno obvezujuće ciljeve smanjenja otpada od hrane kako bi se uzeo u obzir napredak koji su države članice ostvarile tijekom vremena, kao i svaki mogući učinak promjena u razinama proizvodnje u sektoru prerade i proizvodnje hrane. Time bi se omogućila potencijalna prilagodba ciljeva radi jačanja doprinosa Unije ostvarivanju cilja održivog razvoja 12.3. i daljnjeg usklađivanja s tim ciljem, koji treba ostvariti do 2030., te pružile smjernice za daljnji napredak nakon 2030. Kako bi se pružila dodatna potpora primarnim proizvođačima u njihovim nastojanjima da smanje otpad od hrane i gubitak hrane, potrebno je ukloniti nedostatke u znanju kako bi se utvrdili odgovarajući poticaji za smanjenje takvog otpada i gubitka.

(21) Kako bi se osigurala bolja, pravodobnija i ujednačenija provedba odredaba povezanih sa sprečavanjem nastanka otpada od hrane, predvidjeli svi nedostaci u provedbi te omogućilo državama članicama poduzimanje mjera prije isteka rokova za postizanje ciljeva, sustav izvješćâ o ranom upozoravanju uveden 2018. trebalo bi proširiti na ciljeve smanjenja otpada od hrane.

(22) U skladu s načelom „onečišćivač plaća” iz članka 191. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), ključno je da proizvođači koji prvi put na tržište na državnom području države članice stavljaju određene tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću preuzmu odgovornost za gospodarenje tim proizvodima na kraju njihova životnog vijeka, kao i za produljenje njihova životnog vijeka stavljanjem rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu na tržište za ponovnu uporabu. Kako bi se provelo načelo „onečišćivač plaća”, primjereno je utvrditi obveze za proizvođače koje se odnose na gospodarenje tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanim s tekstilom ili obućom, uključujući sve proizvođače, uvoznike ili distributere koji, bez obzira na metodu prodaje, među ostalim i putem ugovora na daljinu kako su definirani u članku 2. točki 7. Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([9]), na profesionalnoj osnovi prvi put stavljaju te proizvode na tržište na državnom području države članice pod svojim imenom ili žigom. Iz opsega proizvođača obuhvaćenih proširenom odgovornošću proizvođača trebalo bi isključiti samozaposlene krojače koji izrađuju proizvode po mjeri s obzirom na njihovu manju ulogu na tržištu tekstila, kao i proizvođače koji prvi put stavljaju na tržište rabljene tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću ocijenjene prikladnima za ponovnu uporabu, ili tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću dobivene od takvih rabljenih proizvoda ili otpadnih proizvoda ili njihovih dijelova radi podupiranja unutar Unije njihove ponovne uporabe i produljenog životnog vijeka, među ostalim popravkom, obnovom, modernizacijom, ponovnom proizvodnjom i recikliranjem s dodanom vrijednošću, pri čemu se mijenjaju određene funkcionalnosti izvornog proizvoda.

([8]) Delegirana odluka Komisije (EU) 2019/1597 od 3. svibnja 2019. o dopuni Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na zajedničku metodologiju i minimalne zahtjeve u pogledu kvalitete za ujednačeno mjerenje razine otpada od hrane (SL L 248, 27.9.2019., str. 77., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_del/2019/1597/oj).

([9]) Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj).

(23) U kontekstu ove Direktive o izmjeni „rabljeni tekstil” trebao bi se shvaćati kao odvojeno skupljeni tekstil koji je krajnji korisnik odbacio, bez obzira na to je li odbačen s namjerom i mogućnošću njegove ponovne uporabe. U toj fazi rabljeni tekstil mogao bi biti prikladan za ponovnu uporabu ili bi mogao biti otpad, s obzirom na to da još nije ocijenjen. Zbog toga bi se rabljeni tekstil koji se odvojeno skuplja trebao po skupljanju smatrati otpadom, osim ako ga krajnji korisnici izravno predaju te ga na mjestu skupljanja subjekti za ponovnu uporabu ili subjekti socijalne ekonomije izravno stručno ocijene prikladnim za ponovnu uporabu. „Rabljeni tekstil ocijenjen prikladnim za ponovnu uporabu” trebao bi se shvaćati kao tekstil koji je ocijenjen prikladnim za ponovnu uporabu nakon skupljanja, razvrstavanja, pripreme za ponovnu uporabu ili nakon izravne stručne procjene na mjestu skupljanja. Rabljeni tekstil ocijenjen prikladnim za ponovnu uporabu ne bi se trebao smatrati otpadnim tekstilom.

(24) U skladu s komunikacijom Komisije od 9. prosinca 2021. naslovljenom „Izgradnja gospodarstva za ljude: akcijski plan za socijalnu ekonomiju” socijalna ekonomija obuhvaća niz subjekata s različitim poslovnim i organizacijskim modelima. Ti subjekti posluju u vrlo raznovrsnim gospodarskim sektorima. Tri glavna načela socijalne ekonomije uključuju: i. davanje prednosti ljudima te socijalnim ili okolišnim ciljevima u odnosu na dobit; ii. ponovno ulaganje cjelokupne ili većine dobiti i viškova radi daljnjeg ostvarivanja njihovih socijalnih ili okolišnih ciljeva i obavljanje aktivnosti u interesu svojih članova ili korisnika ili društva u cjelini; iii. demokratsko ili participativno upravljanje. U tom pogledu subjekti socijalne ekonomije mogu biti zadruge, uzajamna društva, udruge, uključujući dobrotvorne organizacije i zaklade te mogu uključivati vjerske i crkvene organizacije. Subjekti socijalne ekonomije uključuju i subjekte privatnog prava koji su socijalna poduzeća kako su definirana u Uredbi (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]).

(25) Postoje velike razlike u pogledu načina na koji se odvojeno skupljanje tekstila uspostavlja ili se planira uspostaviti, bez obzira na to je li riječ o programima proširene odgovornosti proizvođača ili drugim pristupima. Ako se razmatraju programi proširene odgovornosti proizvođača, postoje i velike razlike, primjerice u pogledu proizvoda koji su obuhvaćeni njihovim područjem primjene, odgovornosti proizvođača i modela upravljanja. Pravila o proširenoj odgovornosti proizvođača utvrđena u Direktivi 2008/98/EZ trebala bi se stoga primjenjivati na programe proširene odgovornosti proizvođača za proizvođače tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće. Međutim, ta bi pravila trebalo dopuniti dodatnim posebnim odredbama relevantnima za značajke tekstilnog sektora, posebno za velik udio malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) među proizvođačima, ulogu subjekata socijalne ekonomije i važnost ponovne uporabe u povećanju održivosti lanca vrijednosti tekstila. Ta bi pravila ujedno trebala biti detaljnija i usklađenija kako bi se izbjeglo stvaranje fragmentiranog tržišta, što bi moglo negativno utjecati na sektor, posebno na mikropoduzeća i MSP-ove, te na skupljanje ili obradu, uključujući recikliranje, tekstila te kako bi se pružili jasni poticaji za održivi dizajn i politike u području tekstilnih proizvoda i olakšao razvoj tržištâ sekundarnih sirovina. U tom kontekstu države članice potiču se da razmotre ovlašćivanje više organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača jer tržišno natjecanje među takvim organizacijama za kontrolu odgovornosti proizvođača može dovesti do većih koristi za potrošače, povećati inovacije, smanjiti troškove, poboljšati odvojeno skupljanje tekstila i povećati mogućnosti izbora za proizvođače koji žele sklopiti ugovor s takvim organizacijama.

(26) Prema podacima Europske agencije za okoliš trenutačno se manje od 1 % ukupnog otpada od odjeće upotrebljava za proizvodnju nove odjeće na kružan način. Osim toga, većina tekstila nije dizajnirana tako da se poštuju načela kružnosti, a 78 % svih tekstilnih proizvoda zahtijeva rastavljanje prije recikliranja tekstila u tekstil. Kako bi se podržao i potaknuo tehnološki i infrastrukturni razvoj, kao i potaknuo ekološki dizajn tekstila, trebalo bi promicati ulaganja u kružni tekstil radi sprečavanja, skupljanja, razvrstavanja, ponovne uporabe i lokalne ponovne uporabe, kao i recikliranja tekstila i recikliranja vlakana u vlakna. Ukupna količina nastalog otpadnog tekstila, uključujući odjeću i obuću, tekstil za kućanstvo, tehnički tekstil te postindustrijski otpad i otpad prije potrošnje, procjenjuje se na 12,6 milijuna tona. To uključuje frakcije koje se odbacuju tijekom proizvodnje tekstila, u fazi maloprodaje i u kućanstvima, te otpad komercijalnih subjekata.

(27) Države članice trebale bi zahtijevati od organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača da osiguraju povjerljivost podataka koje posjeduju u pogledu zaštićenih informacija ili informacija koje se izravno mogu pripisati pojedinim proizvođačima ili njihovim ovlaštenim zastupnicima. U skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ([11]) ta se povjerljivost treba održavati tijekom cijelog postupka obrade i pohrane podataka i izvješćivanja o njima, uz čvrste sigurnosne mjere i standarde zaštite podataka kako bi se spriječili neovlašten pristup ili moguće povrede podataka.

([10]) Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

([11]) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

(28) Tekstil za kućanstvo te odjeća i odjevni dodaci čine najveći udio u potrošnji tekstila u Uniji i najviše doprinose neodrživim obrascima prekomjerne proizvodnje i prekomjerne potrošnje. Tekstil za kućanstvo i odjeća također su prioritet svih postojećih sustava odvojenog skupljanja u državama članicama, zajedno s ostalom odjećom, odjevnim dodacima i obućom nakon potrošnje koji se ne sastoje prvenstveno od tekstila. Područje primjene uspostavljenog programa proširene odgovornosti proizvođača trebalo bi stoga obuhvaćati tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću za uporabu u kućanstvu ili za druge namjene ako su takvi proizvodi navedeni u Prilogu IV.c po prirodi i sastavu slični onima za uporabu u kućanstvu. Druge uporabe, u kojima su tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća navedeni u Prilogu IV.c slične prirode i sastava kao oni za uporabu u kućanstvu, trebale bi uključivati profesionalne uporabe, osim ako su obveze uspostave namjenskih programa odvojenog skupljanja i naknadnih postupaka obrade otpada za takve proizvode za profesionalnu uporabu već predviđene ovom Direktivom o izmjeni, odredbama koje nisu uključene u članke koji se odnose na proširenu odgovornost proizvođača za tekstil i gospodarenje otpadnim tekstilom ili drugim relevantnim pravom Unije i nacionalnim pravom. Proizvode za profesionalnu uporabu, uključujući vojnu uporabu, koji mogu predstavljati sigurnosne, zdravstvene i higijenske rizike ili izazvati zabrinutost u pogledu sigurnosti trebalo bi isključiti iz programa proširene odgovornosti proizvođača uspostavljenih za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c. Kako bi se proizvođačima zajamčila pravna sigurnost za proizvode koji podliježu proširenoj odgovornosti proizvođača, proizvode obuhvaćene područjem primjene trebalo bi utvrditi upućivanjem na oznake kombinirane nomenklature (KN) na temelju Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 ([12]).

(29) U skladu s političkim smjernicama za sljedeću Europsku komisiju za razdoblje 2024. – 2029. Komisija će raditi na novom aktu o kružnom gospodarstvu kako bi pomogla u stvaranju tržišne potražnje za sekundarnim materijalima i jedinstvenog tržišta za otpad, posebno u pogledu kritičnih sirovina. U tom se kontekstu očekuje ažuriranje zakonodavstva Unije o otpadu, a Komisija će procijeniti potrebu za izmjenom članaka 8., 8.a i 10. Direktive 2008/98/EZ u cilju uvođenja proširene odgovornosti proizvođača za dodatne tokove otpada, kao što su madraci i tepisi, te daljnjeg usklađivanja postupaka oporabe i zahtjeva u pogledu proširene odgovornosti proizvođača, među ostalim za registre proizvođača.

(30) Tekstilni sektor troši znatnu količinu resursa. Kad je riječ o proizvodnji sirovina i tekstila, većina pritisaka i učinaka povezanih s potrošnjom odjeće, obuće i tekstilnih proizvoda za kućanstvo u Uniji nastaje u trećim zemljama. Konkretno, 73 % odjeće i tekstila za kućanstvo koji se konzumiraju u Europi uvozi se. Međutim, takvi pritisci i učinci utječu i na Uniju zbog njihova globalnog utjecaja na klimu i okoliš. Sprečavanje, priprema za ponovnu uporabu, i recikliranje otpadnog tekstila stoga može pomoći u smanjenju globalnog ekološkog otiska tog sektora, među ostalim i u Uniji. Osim toga, trenutačno resursno neučinkovito gospodarenje otpadnim tekstilom nije u skladu s hijerarhijom otpada i štetno je za okoliš i u Uniji i u trećim zemljama, među ostalim zbog emisija stakleničkih plinova nastalih spaljivanjem i odlaganjem na odlagališta.

(31) Svrha je proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću osigurati visoku razinu zaštite okoliša i zdravlja u Uniji, stvoriti gospodarstvo za skupljanje, razvrstavanje, ponovnu uporabu, pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje, posebno recikliranje vlakana u vlakna, te potaknuti proizvođače da osiguraju da su njihovi proizvodi dizajnirani tako da poštuju načela kružnosti. Kako bi se osiguralo da se obveze proširene odgovornosti proizvođača ne primjenjuju retroaktivno i da su u skladu s načelom pravne sigurnosti, proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće trebali bi financirati troškove skupljanja, razvrstavanja za ponovnu uporabu, pripreme za ponovnu uporabu i recikliranja te troškove recikliranja i druge obrade skupljenog rabljenog i otpadnog tekstila, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće, uključujući neprodane proizvode široke potrošnje koji se smatraju otpadom isporučene na državnom području država članica nakon stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni. Ti bi proizvođači trebali financirati i: troškove provođenja istraživanja sastava skupljenog miješanog komunalnog otpada; pružanja informacija krajnjim korisnicima o učinku tekstila i održivom upravljanju njime; izvješćivanja o odvojenom skupljanju, ponovnoj uporabi i drugoj obradi; tehnologija za razvrstavanje i recikliranje; te podupiranja istraživanja i razvoja za ekološki dizajn tekstilnih proizvoda koji ne sadržavaju zabrinjavajuće tvari.

(32) Budući da bi financijski doprinosi koje plaća proizvođač trebali pokrivati troškove gospodarenja otpadom od proizvoda koje taj proizvođač stavlja na raspolaganje na tržištu Unije, države članice trebale bi osigurati da se plaćanja takvih doprinosa u više od jedne države članice izbjegavaju ako proizvodi kruže u Uniji. Proizvođač bi stoga trebao platiti doprinose proširene odgovornosti proizvođača za proizvode koje je stavio na raspolaganje na tržištu države članice u kojoj će takvi proizvodi vjerojatno postati otpad, osim za proizvode koji su napustili državno područje te države članice prije nego što su prodani krajnjim korisnicima ili postali otpad.

([12]) Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 256, 7.9.1987., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj).

(33) Na temelju članka 193. UFEU-a zaštitne mjere usvojene u skladu s člankom 192. UFEU-a ne sprečavaju nijednu državu članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere pod uvjetima utvrđenima Ugovorima i sudskom praksom. Na primjer, država članica mogla bi zadržati program proširene odgovornosti proizvođača za otpadni tekstil za mikropoduzeća koji je već na snazi u trenutku stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni.

(34) Proizvođači bi trebali biti odgovorni za uspostavu sustava skupljanja svih rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće te za osiguravanje da oni zatim prođu razvrstavanje za ponovnu uporabu, pripremu za ponovnu uporabu, i recikliranje kako bi se maksimalno povećala dostupnost rabljene odjeće i obuće te smanjile količine tekstila za vrste obrade otpada koje su niže rangirane u hijerarhiji otpada. Osiguravanje dugotrajnije uporabe i ponovne uporabe tekstilnih proizvoda najdjelotvorniji je način da se znatno smanji njihov učinak na klimu i okoliš. To bi također trebalo omogućiti održive i kružne poslovne modele kao što su ponovna uporaba, iznajmljivanje i popravak, usluge povrata i maloprodaja rabljene robe s ciljem stvaranja novih zelenih kvalitetnih radnih mjesta i mogućnosti za smanjenje troškova za građane. Ključno je da proizvođači budu odgovorni za otpad koji njihovi proizvodi stvaraju kako bi se nastanak otpadnog tekstila razdvojio od rasta sektora. Proizvođači bi trebali biti odgovorni i za recikliranje, posebno za davanje prednosti povećanju recikliranja vlakana u vlakna te za druge postupke oporabe i zbrinjavanja.

(35) Proizvođači i organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača trebali bi financirati povećanje recikliranja tekstila, posebno recikliranje vlakana u vlakna, i time omogućiti recikliranje više vrsta materijala i stvaranje izvora sirovina za proizvodnju tekstila u Uniji. Važno je i to da proizvođači financijski podupiru istraživanje i inovacije u području tehnološkog razvoja povezanog s pronalaženjem rješenja za automatsko razvrstavanje i razvrstavanje prema sastavu koja omogućuju odvajanje i recikliranje miješanih materijala i dekontaminaciju otpada kako bi se omogućila visokokvalitetna rješenja za recikliranje vlakana u vlakna i potaknula uporaba recikliranih materijala. Kako bi se olakšala usklađenost s ovom Direktivom o izmjeni, države članice osiguravaju dostupnost informacija i pomoći gospodarskim subjektima iz tekstilnog sektora, posebno MSP-ovima, u obliku smjernica, financijske potpore, pristupa financiranju, specijaliziranog materijala za osposobljavanje uprava i osoblja ili organizacijske i tehničke pomoći. Ako se takve informacije i potpora financiraju iz državnih sredstava, među ostalim kad se u cijelosti financiraju doprinosima koje je uvelo tijelo javne vlasti i naplaćuju dotičnim poduzetnicima, one mogu činiti državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. U takvim slučajevima države članice osiguravaju usklađenost s pravilima o državnim potporama. Mobilizacija privatnih i javnih ulaganja u kružnost i dekarbonizaciju tekstilnog sektora također je prioritet nekoliko Unijinih programa i planova financiranja, kao što su instrument centara za kružnost i posebni pozivi na podnošenje prijedloga u okviru programa Obzor Europa. Potrebno je i dodatno procijeniti izvedivost postavljanja ciljeva Unije za recikliranje tekstila kako bi se poduprli i potaknuli tehnološki razvoj i ulaganja u infrastrukturu za recikliranje, kao i poticanje ekološkog dizajna za recikliranje.

(36) Rabljeni i otpadni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća trebali bi se skupljati odvojeno od ostalih tokova otpada, kao što su metali, papir i karton, staklo, plastika, drvo i biološki otpad kako bi se zadržala mogućnost njihove ponovne uporabe i potencijal za visokokvalitetno recikliranje. S obzirom na učinak na okoliš i gubitak materijala zbog toga što se rabljeni i otpadni tekstil ne skuplja odvojeno i stoga ne obrađuje na način prihvatljiv za okoliš, mreža za skupljanje rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće trebala bi obuhvaćati cijelo državno područje država članica, uključujući najudaljenije regije, trebala bi biti blizu krajnjem korisniku i ne bi trebala biti usmjerena samo na područja i proizvode u kojima je skupljanje profitabilno. Mrežu za skupljanje trebalo bi organizirati u suradnji s drugim dionicima u sektorima gospodarenja otpadom i ponovne uporabe, kao što su općine i subjekti socijalne ekonomije. S obzirom na znatne koristi za okoliš i klimu povezane s ponovnom uporabom, primarna i sekundarna svrha mreže skupljanja trebala bi biti skupljanje tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće koji se mogu ponovno upotrijebiti i reciklirati. Stalno povećanje odvojenog skupljanja potaknulo bi poboljšanu učinkovitost ponovne uporabe i kvalitetno recikliranje u lancima opskrbe tekstilom i prihvaćanje kvalitetnih sekundarnih sirovina te poduprlo planiranje ulaganja za infrastrukturu za razvrstavanje i preradu tekstila. Kako bi se provjerila i poboljšala djelotvornost mreže za skupljanje i informativnih kampanja, trebalo bi barem na razini NUTS 2 provoditi redovita istraživanja sastava skupljenog miješanog komunalnog otpada kako bi se utvrdilo koliko otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće on sadržava. Osim toga, organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača trebale bi na godišnjoj osnovi objavljivati informacije o učinkovitosti sustavâ odvojenog skupljanja i količini, izraženoj u masi, odvojenog skupljanja iz koje je vidljivo stalno povećanje.

(37) S obzirom na ključnu ulogu subjekata socijalne ekonomije u postojećim sustavima skupljanja tekstila i njihov potencijal za stvaranje lokalnih, održivih, participativnih i uključivih poslovnih modela i kvalitetnih radnih mjesta u Uniji, u skladu s ciljevima komunikacije Komisije od 9. prosinca 2021. naslovljene „Izgradnja gospodarstva za ljude: akcijski plan za socijalnu ekonomiju”, uvođenjem programa proširene odgovornosti proizvođača trebale bi se održavati i podupirati aktivnosti subjekata socijalne ekonomije uključenih u gospodarenje rabljenim tekstilom. Stoga bi te subjekte trebalo smatrati partnerima u sustavima odvojenog skupljanja koji podupiru povećanje razine ponovne uporabe i popravka te stvaraju kvalitetna radna mjesta za sve, a posebno za ranjive skupine. Zahtjevi za razvrstavanje trebali bi se primjenjivati i na rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću koje skupljaju subjekti socijalne ekonomije. U tom bi pogledu subjekti socijalne ekonomije trebali, putem minimalne obveze izvješćivanja, pružiti nadležnom tijelu i informacije o skupljanju tekstila i naknadnom upravljanju takvim skupljenim tekstilom. Države članice trebale bi moći potpuno ili djelomično izuzeti subjekte socijalne ekonomije od takvih obveza izvješćivanja ako bi njihovo ispunjavanje dovelo do nerazmjernog administrativnog opterećenja za takve subjekte.

(38) Proizvođači i organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača trebali bi biti aktivno uključeni u pružanje informacija krajnjim korisnicima, posebno potrošačima, o tome da bi se rabljeni i otpadni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća trebali skupljati odvojeno, da su sustavi skupljanja dostupni i da krajnji korisnici imaju važnu ulogu u osiguravanju sprečavanja nastanka otpada i okolišno optimalnom gospodarenju otpadnim tekstilom. To bi trebalo uključivati informacije o dostupnosti rješenja za ponovnu uporabu tekstila i obuće te koristima održive potrošnje za okoliš i učinku industrije tekstilne odjeće na okoliš, zdravlje i društvo. Krajnji korisnici ujedno bi trebali biti obaviješteni o važnosti donošenja utemeljenih, odgovornih i održivih odluka o potrošnji tekstila i osiguravanju okolišno optimalnog gospodarenja otpadnim tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanima s tekstilom i obućom. Ti se zahtjevi u pogledu informiranja primjenjuju uz zahtjeve za pružanje informacija krajnjim korisnicima o tekstilnim proizvodima utvrđene u uredbama (EU) br. 1007/2011 ([13]) i (EU) 2024/1781 ([14]) Europskog parlamenta i Vijeća. Pri objavljivanju informacija svim krajnjim korisnicima trebalo bi se koristiti modernim informacijskim tehnologijama. Informacije bi se trebale pružati konvencionalnim sredstvima, kao što su plakati u unutarnjim i vanjskim prostorima te kampanje na društvenim mrežama, ili inovativnijim sredstvima, kao što je elektronički pristup internetskim stranicama s pomoću QR koda.

(39) Kako bi se povećala kružnost i okolišna održivost tekstila te smanjili štetni učinci na klimu i okoliš, Uredbom (EU) 2024/1781 predviđa se razvoj obvezujućih zahtjeva za ekološki dizajn tekstilnih proizvoda i obuće, koji će, ovisno o tome što će procjena učinka pokazati da je korisno za povećanje okolišne održivosti tekstila, regulirati trajnost, mogućnost ponovne uporabe, mogućnost popravka i recikliranja tekstila od vlakana u vlakna te obvezni udio recikliranih vlakana u tekstilu. Uredbom (EU) 2024/1781 regulira se i prisutnost zabrinjavajućih tvari kako bi se omogućilo njihovo smanjenje na najnižu moguću razinu i njihovo praćenje radi smanjenja nastanka otpada i poboljšanja recikliranja te sprečavanje i smanjenje količine sintetičkih vlakana koja se ispuštaju u okoliš da bi se znatno smanjilo ispuštanje mikroplastike. Nadalje, modulacija naknada za proširenu odgovornost proizvođača djelotvoran je gospodarski instrument za poticanje održivijeg dizajna tekstila, što će pak dovesti do poboljšanog dizajna koji je u skladu s načelima kružnosti. Kako bi se osigurao snažan poticaj za ekološki dizajn, uzimajući u obzir ciljeve unutarnjeg tržišta i sastav tekstilnog sektora koji se u prvom redu sastoji od MSP-ova, potrebno je uskladiti kriterije za modulaciju naknada za proširenu odgovornost proizvođača na temelju najrelevantnijih parametara ekološkog dizajna kako bi se omogućila obrada tekstila u skladu s hijerarhijom otpada. Modulacija tih naknada u skladu s kriterijima za ekološki dizajn trebala bi se temeljiti na zahtjevima za ekološki dizajn i njihovim mjernim metodologijama donesenima na temelju Uredbe (EU) 2024/1781 za tekstilne proizvode i obuću ili, samo ako su doneseni, na temelju drugog prava Unije kojim se utvrđuju usklađeni kriteriji održivosti i metode mjerenja za tekstilne proizvode i obuću. Primjereno je ovlastiti Komisiju za donošenje usklađenih pravila za modulaciju naknada kako bi se osiguralo usklađivanje kriterija modulacije naknada s tim zahtjevima za proizvode.

([13]) Uredba (EU) br. 1007/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2011. o nazivima tekstilnih vlakana i povezanom označivanju i obilježavanju sirovinskog sastava tekstilnih proizvoda i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 73/44/EEZ te direktiva 96/73/EZ i 2008/121/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 272, 18.10.2011., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1007/oj).

([14]) Uredba (EU) 2024/1781 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda, izmjeni Direktive (EU) 2020/1828 i Uredbe (EU) 2023/1542 te stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ (SL L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

(40) Industrijske i trgovačke prakse, kao što su ultrabrza i brza moda, utječu na duljinu uporabe proizvoda i vjerojatnost da proizvod postane otpad zbog aspekata koji nisu nužno povezani s njegovim dizajnom te se često temelje na segmentaciji tržišta. Takve prakse mogle bi dovesti do preuranjenog odbacivanja proizvoda prije nego što dosegne kraj svojeg potencijalnog životnog vijeka, što dovodi do prekomjerne potrošnje tekstilnih proizvoda, a time i prekomjernog nastanka otpadnog tekstila. Kako bi se bolje utvrdile te prakse i omogućila ekomodulacija naknada za proširenu odgovornost proizvođača, države članice mogle bi razmotriti kriterije kao što su raspon asortimana proizvoda, koji se tumači kao broj referentnih oznaka proizvoda koje proizvođač nudi na prodaju, s utvrđenim pragovima po segmentu tržišta, ili učestalost ponuda, koja se tumači kao broj referentnih proizvoda po tržišnom segmentu koje proizvođač nudi na prodaju u određenom razdoblju, ili poticaji za popravak, koji se tumače kao vjerojatnost popravka proizvoda na temelju omjera troškova popravka i troškova popravka ili pružanja usluge popravka od strane proizvođača.

(41) Pri utvrđivanju financijskog doprinosa u okviru proširene odgovornosti proizvođača koji se traži od mikropoduzeća države članice trebale bi uzeti u obzir kriterije kao što je količina tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće koji se stavljaju na raspolaganje na tržištu kako bi se osigurao proporcionalan pristup te bi obveze izvješćivanja trebale svesti na najmanju moguću mjeru.

(42) Kako bi se pratilo ispunjavaju li proizvođači svoje financijske i organizacijske obveze u vezi s gospodarenjem rabljenim i otpadnim tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanim s tekstilom i obućom koje prvi put stavljaju na tržište na državnom području države članice, svaka država članica trebala bi uspostaviti registar proizvođača i upravljati njime, a proizvođači bi trebali biti obvezni upisati se u registar. Kako bi se olakšala ta registracija, zahtjevi za registraciju i format registracije trebali bi se u najvećoj mogućoj mjeri uskladiti u cijeloj Uniji, posebno ako proizvođači tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću prvi put stavljaju na raspolaganje na tržištu u različitim državama članicama. Informacije u registru trebale bi biti dostupne onim subjektima koji imaju ulogu u provjeri usklađenosti s obvezama proširene odgovornosti proizvođača i njihovoj provedbi.

(43) Budući da MSP-ovi čine 99 % tekstilnog sektora, provedba programa proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću trebala bi biti usmjerena na smanjenje administrativnog opterećenja u najvećoj mogućoj mjeri. Stoga bi se proširena odgovornost proizvođača trebala izvršavati kolektivno putem organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača, uključujući sve organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača kojima upravlja država, a koje je uspostavila dotična država članica, koje preuzimaju odgovornost u njihovo ime. Organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača trebale bi podlijegati ovlaštenju država članica i dokazati, među ostalim, da imaju financijska sredstva potrebna za pokrivanje troškova koji proizlaze iz obveza proširene odgovornosti proizvođača. U slučaju organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača kojima upravlja država, s obzirom na to da ne postoji ovlaštenje zastupanog proizvođača, ne bi se trebali primjenjivati zahtjevi predviđeni u ovoj Direktivi koji se odnose na takvo ovlaštenje.

(44) Na temelju članka 30. Uredbe (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća [15] od pružatelja internetskih platformi koje korisnicima omogućuju sklapanje ugovora na daljinu s trgovcima zahtijeva se da, prije nego što proizvođaču omoguće korištenje njihovih usluga, od tog trgovca dobiju određene identifikacijske informacije i samocertificiranje trgovca kojim se obvezuje nuditi isključivo proizvode ili usluge koji su u skladu s primjenjivim pravilima prava Unije. Za potrebe ove Direktive proizvođači koji potrošačima u Uniji nude tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću koji su prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu trebali bi se smatrati trgovcima u smislu članka 30. Uredbe (EU) 2022/2065.

(45) Kako bi se osiguralo djelotvorno izvršenje obveza proširene odgovornosti proizvođača, upis u registar proizvođača tekstila uspostavljen na temelju ove Direktive trebalo bi smatrati primjerenim informacijama za potrebe članka 30. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) 2022/2065. Nadalje, samocertificiranje iz članka 30. stavka 1. točke (e) te uredbe trebalo bi obuhvaćati obvezu proizvođača da nudi samo tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću na koje se primjenjuju zahtjevi u pogledu proširene odgovornosti proizvođača utvrđeni ovom Direktivom. Usklađenost sa zahtjevima utvrđenima u članku 30. stavku 1. točkama (d) i (e) Uredbe (EU) 2022/2065 ne bi se trebala smatrati općom obvezom praćenja informacija koje pružatelji internetskih platformi koje potrošačima omogućuju sklapanje ugovora na daljinu s proizvođačima prenose ili pohranjuju niti aktivnog traženja činjenica ili okolnosti koje bi ukazivale na nezakonite aktivnosti. Pravila o izvršenju utvrđena u poglavlju IV. Uredbe (EU) 2022/2065 primjenjuju se na pružatelje takvih platformi u odnosu na te zahtjeve.

[15] Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

(46) Neželjene situacije izbjegavanja obveza mogle bi nastati i u odnosu na pružatelje usluga provođenja narudžbi. Ovom Direktivom uvode se odredbe usmjerene na sprečavanje takvih neželjenih situacija, uz pristup sličan onom iz Uredbe (EU) 2022/2065, kad je riječ o pružateljima internetskih platformi.

(47) Brzorastuće tržište e-trgovine donosi brojne mogućnosti, ali predstavlja i znatan izazov, posebno u pogledu zaštite okoliša. Iako se Uredbom (EU) 2022/2065 zabranjuje nametanje općih obveza praćenja pružateljima posredničkih usluga, njome se utvrđuju jasne odgovornosti i obveze dužne pažnje za pružatelje internetskih platformi u borbi protiv nezakonitog sadržaja dostupnog na njihovim uslugama. Osobito, na temelju poglavlja III. odjeljka 4. te uredbe pružatelji internetskih platformi koje potrošačima omogućuju sklapanje ugovora na daljinu s trgovcima mogu se smatrati odgovornima ako ne ispunjavaju svoje posebne obveze kao posrednici u prodaji robe na internetu. Nadzorom i praćenjem usklađenosti s obvezama utvrđenima u toj uredbi poduprijet će se provedba i usklađenost s Direktivom 2008/98/EZ, posebno osiguravanjem da su informacije koje te internetske platforme primaju od trgovaca točne, potpune, ažurirane i dostupne na njihovu internetskom sučelju. Komisija i nadležna nacionalna tijela trebali bi izvršavati svoje ovlasti praćenja u skladu s Uredbom (EU) 2022/2065 i Direktivom 2008/98/EZ, kako je primjenjivo, te bi, kada se to zahtijeva, trebali blisko surađivati kako bi osigurali usklađenost pružatelja internetskih platformi.

(48) Kako bi se osiguralo da se tekstil obrađuje u skladu s hijerarhijom otpada, organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača trebale bi osigurati da sav odvojeno skupljeni tekstil i obuća podliježu postupcima razvrstavanja kojima se dobivaju predmeti prikladni za ponovnu uporabu i koji ispunjavaju potrebe tržišta rabljenog tekstila i recikliranja sirovina u Uniji i svijetu. S obzirom na veće koristi za okoliš povezane s produljenjem životnog vijeka tekstila, ponovna uporaba trebala bi biti glavni cilj postupaka razvrstavanja, nakon čega slijedi razvrstavanje za recikliranje ako se stručno ocijeni da se predmeti ne mogu ponovno upotrijebiti. Komisija bi te zahtjeve za razvrstavanje trebala razraditi kao prioritet u okviru usklađenih kriterija Unije za prestanak statusa otpada za rabljene tekstilne proizvode ocijenjene prikladnima za ponovnu uporabu i reciklirani tekstil, među ostalim pri početnom razvrstavanju koje se može provesti na mjestu skupljanja. Takvim usklađenim kriterijima trebala bi se postići dosljednost i visoka kvaliteta skupljenih frakcija, kao i tokova materijala za razvrstavanje, postupke oporabe otpada i sekundarne sirovine preko granica, što bi pak trebalo omogućiti unapređenje lanaca vrijednosti za ponovnu uporabu i recikliranje. Rabljeni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća koje krajnji korisnici izravno predaju i koje subjekti za ponovnu uporabu ili subjekti socijalne ekonomije izravno stručno ocijene prikladnima za ponovnu uporabu na mjestu skupljanja ne bi se trebali smatrati otpadom. Budući da krajnji korisnik nije osposobljen da razlikuje predmete koji se mogu ponovno upotrijebiti i reciklirati, potrebna je stručna procjena. Stručna procjena znači da konačna odluka o određivanju rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće kao proizvoda prikladnih za ponovnu uporabu nije prepuštena krajnjem korisniku, već osobama koje zaprimaju rabljene proizvode na mjestu skupljanja i koje su prošle osposobljavanje ili primile smjernice kako bi se osigurala odgovarajuća procjena. Ako ponovna uporaba, priprema za ponovnu uporabu, ili recikliranje tehnički nisu mogući, i dalje bi trebalo primjenjivati hijerarhiju otpada te pritom izbjegavati, gdje je to moguće, odlaganje na odlagališta, posebno biorazgradivog tekstila koji su izvor emisija metana, te oporabljivati energiju ako se primjenjuje spaljivanje.

(49) Komisija će na temelju tekućeg rada Zajedničkog istraživačkog centra izraditi i predložiti provedbeni akt za utvrđivanje kriterija za prestanak statusa otpada za tekstil. Kriteriji za prestanak statusa otpada trebali bi uključivati kriterije za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću ocijenjene prikladnima za ponovnu uporabu te za reciklirane tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću.

(50) Izvoz rabljenih tekstilnih proizvoda ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu i otpadni tekstil izvan Unije u stalnom je porastu, pri čemu izvoz predstavlja najveći udio na tržištu ponovne uporabe tekstila nastalog u Uniji nakon potrošnje. S obzirom na očekivano znatno povećanje skupljenog otpadnog tekstila nakon uvođenja odvojenog skupljanja do 2025., za potrebe osiguravanja visoke razine zaštite okoliša važno je pojačati napore u borbi protiv nezakonitih pošiljaka otpada u treće zemlje koje se prikazuju kao da nije otpad. Na temelju Uredbe (EU) 2024/1157 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]) i kako bi se osiguralo održivo gospodarenje tekstilnom nakon potrošnje i suzbijanje nezakonitih pošiljaka otpada, trebalo bi predvidjeti da se svi odvojeno skupljeni rabljeni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća podvrgavaju postupku razvrstavanja prije otpreme.

([16]) Uredba (EU) 2024/1157 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o pošiljkama otpada, izmjeni uredbi (EU) br. 1257/2013 i (EU) 2020/1056 te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (SL L, 2024/1157, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1157/oj).

Nadalje, trebalo bi predvidjeti da se svi odvojeno skupljeni rabljeni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća smatraju otpadom i podliježu zakonodavstvu Unije o otpadu, uključujući zakonodavstvo Unije o pošiljkama otpada, sve dok ne prođu postupak razvrstavanja koji provodi subjekt koji je osposobljen za razvrstavanje za ponovnu uporabu i recikliranje i koji ih može odrediti prikladnima za ponovnu uporabu. Razvrstavanje bi se trebalo provoditi u skladu s usklađenim zahtjevima za razvrstavanje kojima se osigurava dobivanje visokokvalitetne frakcije koja se može ponovno upotrijebiti i koja zadovoljava potrebe prihvatnih tržišta rabljenog tekstila u Uniji i svijetu te na temelju utvrđivanja kriterija za razlikovanje rabljene robe ocijenjene prikladnom za ponovnu uporabu i otpada. Pošiljke rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu trebale bi biti popraćene informacijama kojima se dokazuje da su ti predmeti izlazni proizvodi postupka razvrstavanja ili pripreme za ponovnu uporabu, kao i informacijama o poduzeću odgovornom za taj postupak s ciljem povećanja transparentnosti i odgovornosti postupka te da su to predmeti prikladni za ponovnu uporabu. Organizacije za odgovornost proizvođača i subjekti socijalne ekonomije trebali bi izvješćivati o izvozu otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće te o izvozu rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu, kako bi se državama članicama omogućilo praćenje takvog izvoza radi boljeg razumijevanja lanca vrijednosti tekstila.

(51) Kako bi ostvarile ciljeve predviđene u ovoj Direktivi, države članice trebale bi evaluirati i prilagoditi svoje programe za sprečavanje nastanka otpada hrane kako bi u njih uključile nove mjere, prema potrebi, u koje je uključeno više partnera iz javnog i privatnog sektora, među kojima su proizvođači, distributeri, dobavljači, trgovci na malo i ugostitelji, kao i akteri socijalne ekonomije te okolišne i potrošačke organizacije, koordiniranim mjerama prilagođenima za uzimanje u obzir posebnih žarišnih točaka te stavova i ponašanja koji dovode do nastanka otpada od hrane. Pri izradi tih programa države članice mogle bi koristiti preporuke panela građana i građanki o rasipanju hrane, zbirku alata, najboljih praksi i preporuka za smanjenje otpada od hrane među potrošačima Europskog foruma potrošača o rasipanju hrane te razmjene u okviru Platforme EU-a o gubitku i rasipanju hrane.

(52) Jasna odgovornost i upravljanje mjerama za sprečavanje nastanka otpada od hrane od presudne su važnosti za djelotvornu koordinaciju rada na poticanju promjena i postizanju ciljeva određenih u ovoj Direktivi. Zbog zajedničkog cilja brojnih tijela država članica i velikog broja različitih dionika uključenih u borbu protiv nastanka otpada od hrane u državama članicama potrebno je odrediti nadležno tijelo zaduženo za opću koordinaciju mjera na nacionalnoj razini.

(53) Granularnost informacija o gospodarenju komunalnim tekstilom nakon potrošnje na razini Unije trebalo bi poboljšati kako bi se djelotvornije pratila ponovna uporaba proizvoda, uključujući ponovnu uporabu i pripremu za ponovnu uporabu tekstila, među ostalim u cilju mogućeg postavljanja ciljeva učinkovitosti u budućnosti. Podaci o ponovnoj uporabi i pripremi za ponovnu uporabu važni su tokovi podataka za praćenje razdvajanja nastanka otpada od gospodarskog rasta i prelaska na održivo, uključivo i kružno gospodarstvo. Stoga bi tim protokom podataka trebala upravljati Europska agencija za okoliš.

(54) Ključno je da Komisija i države članice nastave razvijati, podupirati i širiti informativne i edukativne kampanje o sprečavanju nastanka otpada i gospodarenju otpadom. Iako se u svim sektorima poboljšava opća osviještenost o važnosti sprečavanja nastanka otpada i pravilnog gospodarenja otpadom, potreban je dodatan napredak.

(55) Delegiranom odlukom (EU) 2019/1597 utvrđuju se zajednička metodologija i minimalni zahtjevi u pogledu kvalitete za ujednačeno mjerenje razina otpada od hrane u skladu s člankom 9. stavkom 8. Direktive 2008/98/EZ. Kako bi se poboljšala kvaliteta, pouzdanost i usporedivost podataka o razinama otpada od hrane koje dostavljaju države članice, među ostalim daljnjim jačanjem dosljednosti metoda mjerenja koje koriste države članice, Komisiji bi i dalje trebalo delegirati ovlast za donošenje delegiranih akata iz te odredbe. Radi jasnoće, ta bi se ovlast, uz manje prilagodbe, trebala utvrditi u novom članku koji se posebno odnosi na sprečavanje nastanka otpada od hrane.

(56) Kako bi se oznake KN navedene u Direktivi 2008/98/EZ uskladile s oznakama KN navedenima u Prilogu I. Uredbi (EEZ) br. 2658/87, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenama Priloga IV.c Direktivi 2008/98/EZ. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ([17]) Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

(57) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu Direktive 2008/98/EZ, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti u pogledu usklađenog formata za upis u registar proizvođača tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće i kriterija modulacije naknada za proširenu odgovornost proizvođača za tekstil te korekcijskog faktora kako bi se uzelo u obzir povećanje ili smanjenje turizma u odnosu na referentno razdoblje u pogledu cilja smanjenja otpada od hrane utvrđenog u ovoj Direktivi za maloprodaju i drugu distribuciju hrane, za restorane i mjesta na kojima se poslužuje hrana te za kućanstva. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([18]).

(58) Direktivu 2008/98/EZ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

(59) Važno je da se provedba Direktive Vijeća 1999/31/EZ ([19]) u državama članicama znatno i brzo poboljša kako bi se izbjegla šteta za okoliš u Uniji, uključujući prekogranična pitanja, uzrokovana nezakonitim odlaganjem otpada na odlagališta. Stoga je primjereno da Komisija evaluira Direktivu 1999/31/EZ kako bi procijenila načine za jačanje njezine provedbe i, prema potrebi, predstavi zakonodavni prijedlog za njezinu izmjenu. Nadalje, nadovezujući se na ishod mogućeg ažuriranja zakonodavstva Unije o otpadu koje proizlazi iz predstojećeg Akta o kružnom gospodarstvu, kako je navedeno u komunikaciji Komisije od 26. veljače 2025. naslovljenoj „Plan za čistu industriju: zajednički plan za konkurentnost i dekarbonizaciju”, Komisija bi trebala evaluirati Direktivu 2008/98/EZ i prema potrebi predstaviti zakonodavni prijedlog. U kontekstu te evaluacije i s obzirom na trenutačan nedostatak pouzdanih podataka o otpadnim tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanima s tekstilom i obući te o financiranju povezanih programa proširene odgovornosti proizvođača koje trebaju uspostaviti države članice, Komisija bi prvo trebala evaluirati mogućnost utvrđivanja ciljeva u pogledu sprečavanja nastanka otpada, skupljanja otpada, pripreme za ponovnu uporabu, i recikliranja te, kao drugo, jesu li nacionalni programi proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću djelotvorno financirani, među ostalim ako bi subjekti za komercijalnu ponovnu uporabu mogli financijski doprinijeti financiranju programâ proširene odgovornosti proizvođača. Osim toga, Komisija bi trebala procijeniti i mogućnost da države članice uvedu prethodno razvrstavanje miješanog komunalnog otpada kako bi se spriječilo da se otpad, koji bi se mogao oporabiti radi pripreme za ponovnu uporabu ili recikliranja, pošalje na spaljivanje otpada ili zbrine na odlagališta.

(60) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, to jest povećanje okolišne održivosti gospodarenja otpadom od hrane te rabljenim i otpadnim tekstilom te osiguravanje slobodnog kretanja rabljenog i otpadnog tekstila na unutarnjem tržištu, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njihova opsega i učinaka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

([17]) SL L 123, 12.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

([18]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([19]) Direktiva Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada (SL L 182, 16.7.1999., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1999/31/oj).

Članak 1.

Izmjene Direktive 2008/98/EZ

Direktiva 2008/98/EZ mijenja se kako slijedi:

1. u članku 2. stavku 1. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) plinovite tvari koje se ispuštaju u atmosferu i ugljikov dioksid uhvaćen i prenesen u svrhu geološkog skladištenja i geološki uskladišten u skladu s Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (*);

(*) Direktiva 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i o izmjeni Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2000/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (SL L 140, 5.6.2009., str. 114., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj).";

2. u članak 3. umeću se sljedeće točke:

„4.b ‚proizvođač tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c' znači svaki proizvođač, uvoznik ili distributer ili druga fizička ili pravna osoba koja, neovisno o korištenoj tehnici prodaje, među ostalim putem ugovora na daljinu kako su definirani u članku 2. točki 7. Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća (*), ili:

(a) ima poslovni nastan u državi članici i proizvodi tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c pod svojim imenom ili žigom, ili za koju ih drugi dizajniraju ili proizvode, a ona ih prvi put isporučuje pod svojim imenom ili žigom na državnom području te države članice;

(b) ima poslovni nastan u državi članici i preprodaje na državnom području te države članice, pod svojim imenom ili žigom, tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c koje su proizveli drugi gospodarski subjekti, na kojima se ne pojavljuje ime, robna marka ili žig takvih drugih gospodarskih subjekata;

(c) ima poslovni nastan u državi članici i prvi put isporučuje na državnom području te države članice na profesionalnoj osnovi tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c iz druge države članice ili iz treće zemlje; ili

(d) prodaje tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c putem ugovora na daljinu izravno krajnjim korisnicima, bez obzira na to jesu li oni privatna kućanstva ili ne, u nekoj državi članici, i ima poslovni nastan u drugoj državi članici ili trećoj zemlji.

‚Proizvođač tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c' ne uključuje proizvođače, uvoznike ili distributere ili druge fizičke ili pravne osobe koje isporučuju rabljene tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c koji su ocijenjeni prikladnima za ponovnu uporabu ili tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c dobivene od tih rabljenih ili otpadnih proizvoda ili njihovih dijelova na tržištu, ili samozaposlene krojače koji izrađuju proizvode po mjeri;

4.c ‚stavljanje na raspolaganje na tržištu' znači svaka isporuka tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedene u Prilogu IV.c za distribuciju ili upotrebu na tržištu države članice u okviru trgovačke djelatnosti, uz naplatu ili besplatno;

4.d ‚organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača' znači pravni subjekt koji financijski, ili financijski i operativno, organizira ispunjavanje obveza proširene odgovornosti proizvođača u ime proizvođačâ;

4.e ‚internetska platforma' znači internetska platforma kako je definirana u članku 3. točki i. Uredbe (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća (**);

4.f ‚pružatelj usluge provođenja narudžbi' znači pružatelj usluge provođenja narudžbi kako je definiran u članku 3. točki 11. Uredbe (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća (***);

4.g ‚potrošač' znači svaka fizička osoba koja djeluje u svrhe koje ne ulaze u okvir njezine trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti;

4.h ‚krajnji korisnik' znači krajnji korisnik kako je definiran u članku 3. točki 21. Uredbe (EU) 2019/1020;

4.i ‚subjekt socijalne ekonomije' znači subjekt uređen privatnim pravom koji pruža robu ili usluge i posluje u skladu sa sljedećim načelima:

(a) daje prednost ljudima te socijalnim i okolišnim ciljevima naspram dobiti;

(b) ponovno ulaže cjelokupnu ili većinu dobiti i viškova radi daljnjeg ostvarivanja njihovih socijalnih ciljeva ili okolišnih ciljeva i obavlja aktivnosti u interesu svojih članova ili korisnika ili društva u cjelini; i

(c) demokratskim ili participativnim upravljanjem;

4.j ‚neprodani proizvod široke potrošnje' znači neprodani proizvod široke potrošnje kako je definiran u članku 2. točki 37. Uredbe (EU) 2024/1781 Europskog parlamenta i Vijeća (****);

(*) Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj).

(**) Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

(***) Uredba (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (SL L 169, 25.6.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj).

(****) Uredba (EU) 2024/1781 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda, izmjeni Direktive (EU) 2020/1828 i Uredbe (EU) 2023/1542 te stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ (SL L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).";

3. u članku 9. stavku 1. brišu se točke (g) i (h) te stavci 5., 6. i 8.;

4. umeće se sljedeći članak:

„Članak 9.a

Sprečavanje nastanka otpada od hrane

1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za sprečavanje nastanka otpada od hrane duž cijelog lanca opskrbe, u primarnoj proizvodnji, u preradi i proizvodnji, u maloprodaji i drugoj distribuciji hrane, u restoranima i na mjestima na kojima se poslužuje hrana te u kućanstvima. Te mjere uključuju barem sljedeće:

(a) razvoj i podupiranje intervencija za promjenu ponašanja kako bi se smanjio otpad od hrane te kampanja za informiranje javnosti o sprečavanju nastanka otpada od hrane;

(b) utvrđivanje i rješavanje neučinkovitosti u funkcioniranju lanca opskrbe hranom i podupiranje suradnje među svim akterima, uz osiguravanje pravedne raspodjele troškova i koristi preventivnih mjera, što može uključivati suzbijanje tržišnih praksi koje uzrokuju nastanak otpada od hrane te podupiranje stavljanja na tržište i upotrebe proizvoda za koje je odobreno odstupanje od članka 76. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (*) na temelju stavka 4. tog članka, samo pod uvjetima, ako postoje, pod kojima je odobreno takvo odstupanje;

(c) poticanje doniranja hrane i drugih oblika redistribucije za ljudsku potrošnju, osiguravajući da se prednost daje korištenju za ljudsku potrošnju u odnosu na korištenje u hrani za životinje i preradi u neprehrambene proizvode;

(d) podupiranje osposobljavanja i razvoja vještina te olakšavanje pristupa mogućnostima financiranja, posebno za mala i srednja poduzeća i subjekte socijalne ekonomije;

(e) poticanje i promicanje inovacija i tehnoloških rješenja kojima se doprinosi sprečavanju nastanka otpada od hrane, ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2025/40 Europskog parlamenta i Vijeća (**), a posebno njezin članak 6.

Države članice osiguravaju da svi relevantni akteri u lancu opskrbe hranom budu uključeni razmjerno svojem kapacitetu i ulozi u sprečavanju nastanka otpada od hrane u tom lancu opskrbe hranom, pri čemu posebno nastoje spriječiti nerazmjeran učinak na mala i srednja poduzeća. Države članice, nakon savjetovanja s bankama hrane i drugim organizacijama za preraspodjelu hrane, prema potrebi poduzimaju mjere na temelju bilo kojeg postojećeg nacionalnog sustava doniranja hrane kako bi osigurale da gospodarski subjekti za koje su države članice utvrdile da imaju značajnu ulogu u sprečavanju i nastanka otpada od hrane predlažu sporazume o doniranju bankama hrane i drugim organizacijama za preraspodjelu hrane kako bi se olakšalo doniranje neprodane hrane koja je sigurna za prehranu ljudi i uz razuman trošak za gospodarske subjekte.

2. Države članice prate i procjenjuju provedbu svojih mjera za sprečavanje nastanka otpada od hrane, uključujući usklađenost s ciljevima smanjenja otpada od hrane iz stavka 4., mjerenjem razina otpada od hrane na temelju metodologije utvrđene u skladu sa stavkom 3.

3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 38.a radi dopune ove Direktive u pogledu utvrđivanja zajedničke metodologije i minimalnih zahtjeva kvalitete za ujednačeno mjerenje razina otpada od hrane.

4. Države članice poduzimaju potrebne i odgovarajuće mjere kako bi do 31. prosinca 2030. postigle sljedeće ciljeve smanjenja otpada od hrane na nacionalnoj razini:

(a) smanjenje nastanka otpada od hrane u preradi i proizvodnji za najmanje 10 % u usporedbi s nastalom količinom otpada od hrane koja je bila godišnji prosjek u razdoblju između 2021. i 2023.;

(b) smanjenje nastanka otpada od hrane po stanovniku, zajednički u maloprodaji i drugoj distribuciji hrane, u restoranima i na mjestima na kojima se poslužuje hrana te u kućanstvima za najmanje 30 % u usporedbi s nastalom količinom otpada od hrane koja je bila godišnji prosjek u razdoblju između 2021. i 2023.

5. Ako, u odnosu na ciljeve smanjenja otpada od hrane, država članica može dostaviti podatke za godinu prije 2021., koji su prikupljeni metodama utvrđenima u Delegiranoj odluci Komisije (EU) 2019/1597 (***) ili, za godine prije 2020., primjenom metoda usporedivih s metodologijom i minimalnim zahtjevima kvalitete za ujednačeno mjerenje razina otpada od hrane kako je utvrđeno u toj delegiranoj odluci, država članica može primijeniti raniju godinu kao referentno razdoblje. Država članica do 17. travnja 2027. obavješćuje Komisiju i ostale države članice o svojoj namjeri da iskoristi raniju godinu te, za godinu prije 2020., dostavlja Komisiji podatke i metode mjerenja korištene za njihovo prikupljanje i stavlja te podatke i metode mjerenja na raspolaganje javnosti.

6. Kako bi se države članice poduprlo u ostvarenju cilja smanjenja otpada od hrane predviđenih u stavku 4. točki (b), Komisija do 17. listopada 2027. donosi provedbene akte kojima se uspostavlja korekcijski faktor kako bi se u obzir uzelo povećanje ili smanjenje turizma u odnosu na referentno razdoblje za određivanje cilja smanjenja otpada od hrane. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 2.

7. Ako Komisija smatra da podaci povezani s godinom koja prethodi 2020. nisu u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 5., u roku od šest mjeseci od primitka obavijesti dostavljene u skladu s tim stavkom donosi odluku kojom se od države članice zahtijeva da upotrijebi godišnji prosjek razdoblja između 2021. i 2023., godinu 2020. ili godinu prije 2020. koja je različita od onoga što je ta država članica predložila kao referentno razdoblje.

8. Komisija do 31. prosinca 2027. preispituje ciljeve koje treba ostvariti do 2030., utvrđene u stavku 4., kako bi, prema potrebi, te ciljeve izmijenila i/ili ciljeve proširila na druge faze lanca opskrbe hranom te razmotrila postavljanje novih ciljeva za razdoblje nakon 2030.

Preispitivanje iz prvog podstavka uključuje:

(a) procjenu razmjera i uzroka nastanka otpada od hrane i gubitka hrane u primarnoj proizvodnji te utvrđivanje i procjenu izvedivosti odgovarajućih poticaja za smanjenje takvog otpada i gubitka;

(b) procjenu mogućnosti uvođenja pravno obvezujućih ciljeva u pogledu stavka 4. točaka (a) i (b) koje treba ostvariti do 2035.; i

(c) procjenu učinka promjena u razinama proizvodnje na ostvarivost cilja smanjenja otpada od hrane u pogledu stavka 4. točke (a).

Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće, prema potrebi popraćeno zakonodavnim prijedlogom.

9. Države članice usklađuju svoja djelovanja za sprečavanje nastanka otpada od hrane i razmjenjuju najbolje prakse, među ostalim putem Platforme EU-a o gubitku i rasipanju hrane.

(*) Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(**) Uredba (EU) 2025/40 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o ambalaži i ambalažnom otpadu, izmjeni Uredbe (EU) 2019/1020 i Direktive (EU) 2019/904 te stavljanju izvan snage Direktive 94/62/EZ (SL L, 2025/40, 22.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj).

(***) Delegirana odluka Komisije (EU) 2019/1597 od 3. svibnja 2019. o dopuni Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na zajedničku metodologiju i minimalne zahtjeve u pogledu kvalitete za ujednačeno mjerenje razine otpada od hrane (SL L 248, 27.9.2019., str. 77., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_del/2019/1597/oj).";

5. u članku 11. stavku 1. nakon trećeg podstavka umeće se sljedeći podstavak:

„Kako bi se ispunili ciljevi ovog članka, države članice osiguravaju uspostavu potrebne infrastrukture za odvojeno skupljanje otpada, uključujući dostatan materijalni i područni obuhvat mjesta za odvojeno skupljanje u skladu s člankom 28. stavkom 3. točkom (cb).”;

6. u članku 11.b stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija u suradnji s Europskom agencijom za okoliš sastavlja izvješća o napretku prema ostvarenju ciljeva utvrđenih u članku 9.a stavku 4., članku 11. stavku 2. točkama (c), (d) i (e) i članku 11. stavku 3. najkasnije tri godine prije svakog u njima utvrđenog roka.”;

7. umeću se sljedeći članci:

„*Članak 22.a*

Program proširene odgovornosti proizvođača za tekstil

1. Države članice osiguravaju da proizvođači snose proširenu odgovornost proizvođača za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c koje prvi put stavljaju na raspolaganje na tržištu, u skladu s člancima 8. i 8.a.

2. Države članice mogu uspostaviti program proširene odgovornosti proizvođača za proizvođače madraca u skladu s člancima 8. i 8.a.

3. Države članice osiguravaju da proizvođač, kako je definiran u članku 3. točki 4.b podtočki (d), koji ima poslovni nastan u drugoj državi članici i prvi put na njihovu državnom području stavlja na raspolaganje tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c pisanim ovlaštenjem imenuje pravnu ili fizičku osobu s poslovnim nastanom na njihovu državnom području kao ovlaštenog zastupnika za potrebe ispunjavanja obveza proizvođača u vezi s programom proširene odgovornosti proizvođača na njihovu državnom području.

Države članice mogu predvidjeti da proizvođač, kako je definiran u članku 3. točki 4.b podtočki (d), koji ima poslovni nastan u trećoj zemlji i prvi put na njihovu državnom području stavlja na raspolaganje tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c pisanim ovlaštenjem treba imenovati pravnu ili fizičku osobu s poslovnim nastanom na njihovu državnom području kao njegova ovlaštenog zastupnika za potrebe ispunjavanja obveza proizvođača povezanih s programom proširene odgovornosti proizvođača na njihovu državnom području.

4. Države članice osiguravaju da, ako proizvođač kako je definiran u članku 3. točki 4.b podtočki (d) to želi, organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača imenovana pisanim ovlaštenjem može u ime proizvođača ispuniti obveze iz stavka 3. ovog članka, ako ih ima. Ako je takav proizvođač imenovao organizaciju za kontrolu odgovornosti proizvođača, ta organizacija ispunjava obveze iz ovog članka *mutatis mutandis,* osim ako je drukčije odredila država članica.

5. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 38.a radi izmjene Priloga IV.c ovoj Direktivi kako bi se ondje navedene oznake kombinirane nomenklature (KN) uskladile s oznakama KN navedenima u Prilogu 1. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 ([1])*.

6. Države članice jasno definiraju uloge i odgovornosti relevantnih aktera uključenih u provedbu, praćenje i provjeru programa proširene odgovornosti proizvođača iz stavka 1. ovog članka, u skladu s člankom 8.a stavkom 1. točkom (a).

7. Države članice osiguravaju, u skladu s člankom 8.a stavkom 6., da su relevantni akteri uključeni u provedbu programa proširene odgovornosti proizvođača. Ti relevantni akteri uključuju barem:

(a) proizvođače koji proizvode stavljaju na raspolaganje na tržištu;

(b) organizacije koje provode obveze proširene odgovornosti proizvođača u ime proizvođača koji proizvode stavljaju na raspolaganje na tržištu;

(c) privatne ili javne subjekte za gospodarenje otpadom;

(d) lokalna tijela;

(e) subjekte za ponovnu uporabu i pripremu za ponovnu uporabu;

(f) subjekte socijalne ekonomije, uključujući lokalna socijalna poduzeća.

8. Države članice osiguravaju da proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c pokrivaju troškove sljedećega:

(a) skupljanja rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV.c i naknadnog gospodarenja otpadom, što podrazumijeva sljedeće:

i. skupljanje tih rabljenih proizvoda za ponovnu uporabu i odvojeno skupljanje otpadnih proizvoda za pripremu za ponovnu uporabu, i recikliranje, u skladu s člancima 22.c i 22.d;

ii. prijevoz skupljenih rabljenih i otpadnih proizvoda iz podtočke i. za naknadno razvrstavanje za postupke ponovne uporabe, pripreme za ponovnu uporabu i recikliranja u skladu s člankom 22.d;

iii. razvrstavanje, pripremu za ponovnu uporabu, recikliranje i druge postupke oporabe te zbrinjavanje skupljenih rabljenih i otpadnih proizvoda iz podtočke i.;

iv. skupljanje, prijevoz i obradu otpada koji je nastao nakon postupaka navedenih u podtočkama i., ii. i iii. od strane subjekata socijalne ekonomije i drugih aktera koji su dio sustava skupljanja iz članka 22.c stavaka 8. i 11.;

(b) provođenja istraživanja sastava skupljenog miješanog komunalnog otpada u skladu s člankom 22.d stavkom 6.;

(c) dostavljanja informacija, među ostalim putem odgovarajućih informativnih kampanja, o održivoj potrošnji, sprečavanju nastanka otpada, ponovnoj uporabi, pripremi za ponovnu uporabu, uključujući popravak, recikliranju, drugoj oporabi i zbrinjavanju tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće, u skladu s člankom 22. c stavcima 14., 15. i 18.;

(d) prikupljanja podataka i izvješćivanja nadležnih tijela u skladu s člankom 37.;

(e) potpore istraživanju i razvoju radi poboljšanja dizajna proizvoda za aspekte proizvoda navedene u članku 5. Uredbe (EU) 2024/1781 te postupaka sprečavanja nastanka otpada i gospodarenja otpadom u skladu s hijerarhijom otpada, s ciljem povećanja recikliranja vlakana u vlakna, ne dovodeći u pitanje pravila Unije o državnim potporama.

9. Države članice mogu odlučiti da proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c djelomično ili u cijelosti trebaju pokriti troškove iz stavka 8. točke (a) ovog članka za otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c koji završe u miješanom komunalnom otpadu.

10. Države članice osiguravaju da proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c pokrivaju troškove iz stavka 8. ovog članka u vezi s rabljenim i otpadnim tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanima s tekstilom i obućom navedenima u Prilogu IV.c koji se odlažu na mjestima za skupljanje uspostavljenima u skladu s člankom 22.c stavcima 8. i 11. u slučaju da su takvi proizvodi, uključujući sve rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću koji su možda bili skupljeni putem privatnih programa povrata i kasnije spojeni s tekstilnom skupljeni na temelju članka 22.c stavka 8., prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu od 16. listopada 2025., ako je u dotičnoj državi članici tog datuma već uspostavljen program proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c u skladu s člancima 8. i 8.a.

11. Države članice osiguravaju da proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c pokrivaju troškove iz stavka 8. ovog članka u vezi s rabljenim i otpadnim tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanima s tekstilom i obućom navedenima u Prilogu IV.c koji se zbrinjavaju na mjestima za skupljanje uspostavljenima u skladu s člankom 22.c stavcima 8. i 11. u slučaju da su takvi proizvodi, uključujući sve rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću koji su možda bili skupljeni putem privatnih programa povrata i kasnije spojeni s tekstilom skupljeni na temelju članka 22.c stavkom 8., prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu:

(a) od datuma na koji ta država članica donese zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s Direktivom (EU) 2025/1892 Europskog parlamenta i Vijeća [2]*, na temelju članka 2. stavka 1. te direktive; ili

(b) najkasnije od 17. travnja 2028., ako je u dotičnoj državi članici od 16. listopada 2025. uspostavljen program proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

12. Troškovi iz stavka 8. koje treba pokriti ne smiju premašiti troškove koji su potrebni za troškovno učinkovito pružanje usluga navedenih u tom stavku i transparentno se utvrđuju među relevantnim akterima u skladu sa stavkom 7.

13. Za potrebe usklađenosti s člankom 30. stavkom 1. točkama (d) i (e) Uredbe (EU) 2022/2065 države članice osiguravaju da pružatelji internetskih platformi obuhvaćeni područjem primjene poglavlja III. odjeljka 4. te uredbe koji potrošačima omogućuju sklapanje ugovorâ na daljinu s proizvođačima koji potrošačima koji se nalaze u Uniji nude tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c od proizvođača, prije nego što im dopuste korištenje njihovih usluga, dobiju sljedeće informacije:

(a) informacije o upisu proizvođača u registar iz članka 22.b u državi članici u kojoj se nalazi potrošač i registarski broj odnosno registarske brojeve tog proizvođača iz tog registra;

(b) samocertificiranje proizvođača kojim se on obvezuje nuditi samo tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c za koje su ispunjeni zahtjevi u pogledu proširene odgovornosti proizvođača iz stavaka 1. i 8. ovog članka i članka 22.c stavka 1. u državi članici u kojoj se nalazi potrošač.

14. Države članice osiguravaju da se programi proširene odgovornosti proizvođača utvrđeni u stavku 1. ovog članka uspostave do 17. travnja 2028. u skladu s člancima 8. i 8.a te člancima od 22.a do 22.d.

15. Države članice donose mjere kako bi osigurale da proizvođači koji krajnjim korisnicima koji se nalaze u Uniji nude tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c pružateljima usluga provođenja narudžbi dostave informacije iz stavka 13. u trenutku sklapanja ugovora između pružatelja usluge provođenja narudžbi i proizvođača za bilo koju od usluga iz članka 3. točke 11. Uredbe (EU) 2019/1020.

16. Države članice osiguravaju da pružatelj usluge provođenja narudžbi, nakon što primi informacije iz stavka 15. i u trenutku sklapanja ugovora između pružatelja usluge provođenja narudžbi i proizvođača za bilo koju od usluga iz članka 3. točke 11. Uredbe (EU) 2019/1020, s pomoću bilo koje slobodno dostupne službene internetske baze podataka ili internetskog sučelja koje su na raspolaganje stavile određena država članica ili Unija, ili slanjem zahtjeva proizvođaču za dostavljanje popratnih dokumenata iz pouzdanih izvora, ulaže maksimalne napore kako bi procijenio jesu li informacije iz stavka 15. ovog članka pouzdane i cjelovite. Za potrebe ove Direktive proizvođači su odgovorni za točnost dostavljenih informacija.

Države članice osiguravaju sljedeće:

(a) ako pružatelj usluge provođenja narudžbi ima dovoljno naznaka ili ima razloga vjerovati da je bilo koja informacija iz stavka 15. dobivena od dotičnog proizvođača netočna, nepotpuna ili da nije ažurirana, pružatelj usluge provođenja narudžbi zahtijeva od tog proizvođača da ispravi, dopuni ili ažurira te informacije bez odgode ili u roku utvrđenom pravom Unije i nacionalnim pravom, i

(b) ako proizvođač ne ispravi, ne dopuni ili ne ažurira te informacije, pružatelj usluge provođenja narudžbi žurno suspendira pružanje svoje usluge tom proizvođaču u vezi s ponudom tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c krajnjim korisnicima koji se nalaze u Uniji dok se zahtjev ne ispuni u potpunosti; pružatelj usluge provođenja narudžbi proizvođaču dostavlja razloge za suspenziju.

17. Ne dovodeći u pitanje članak 4. Uredbe (EU) 2019/1150 Europskog parlamenta i Vijeća ([3])*, ako pružatelj usluge provođenja narudžbi suspendira pružanje svoje usluge na temelju stavka 16. ovog članka, države članice osiguravaju da dotični proizvođač ima pravo osporiti suspenziju pružatelja usluge provođenja narudžbi pred sudom jedne od država članica u kojima pružatelj usluge provođenja narudžbi ima poslovni nastan.

Članak 22.b

Registar proizvođača tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće

1. Države članice uspostavljaju registar proizvođača tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c (‚registar proizvođača') radi praćenja usklađenosti tih proizvođača s člankom 22.a i člankom 22.c stavkom 1.

Komisija uspostavlja internetske stranice s poveznicama na sve nacionalne registre proizvođača kako bi se olakšao upis u registar proizvođača u svim državama članicama. Države članice obavješćuju Komisiju o poveznici na svoje nacionalne registre proizvođača u roku od 30 dana od pokretanja registara. Informacije o svakom registru proizvođača moraju biti lako dostupne, javno dostupne i besplatne, strojno čitljive, moraju se moći razvrstavati i pretraživati te moraju poštovati otvorene standarde uporabe za treće strane. Pružanjem informacija na temelju ovog stavka ne dovodi se u pitanje očuvanje poslovne i industrijske povjerljivosti osjetljivih informacija u skladu s relevantnim pravom Unije i nacionalnim pravom.

2. Države članice osiguravaju da su proizvođači obvezni upisati se u registar proizvođača. U tu svrhu države članice od proizvođača zahtijevaju da podnesu zahtjev za upis u registar u svakoj državi članici u kojoj prvi put stavljaju na raspolaganje na tržištu tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c.

3. Države članice proizvođačima dopuštaju da prvi put stave na raspolaganje na tržištu tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c samo ako su oni ili, u slučaju da su izdali ovlaštenje, njihovi ovlašteni zastupnici za proširenu odgovornost proizvođača upisani u registar u dotičnoj državi članici.

4. Zahtjev za upis u registar sadržava sljedeće informacije:

(a) ime, žig i robne marke, ako postoje, pod kojima proizvođač djeluje u dotičnoj državi članici te adresu proizvođača, uključujući poštanski broj i mjesto, ulicu i broj i zemlju, broj telefona ako postoji, internetsku adresu i e-adresu te jedinstvenu kontaktnu točku;

(b) nacionalnu identifikacijsku oznaku proizvođača, uključujući njegov matični broj u trgovačkom registru ili istovjetan službeni registarski broj te porezni identifikacijski broj u Uniji ili državi članici;

(c) oznake KN tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV.c koje proizvođač namjerava prvi put staviti na raspolaganje na tržištu;

(d) ime, poštanski broj, mjesto, ulicu i broj, zemlju, broj telefona, ako postoji, internetsku adresu, e-adresu i nacionalni identifikacijski broj organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača, broj iz trgovačkog registra ili istovjetan službeni registracijski broj, porezni identifikacijski broj organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača u Uniji ili državi članici i ovlaštenje zastupanog proizvođača;

(e) izjavu proizvođača ili, ako je primjenjivo, ovlaštenog zastupnika za proširenu odgovornost proizvođača ili organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača u kojoj se navodi da su dostavljene informacije istinite.

5. Države članice osiguravaju da obveze iz ovog članka može, u ime proizvođača, pisanim ovlaštenjem ispuniti organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača.

Ako je proizvođač imenovao organizaciju za kontrolu odgovornosti proizvođača, ta organizacija ispunjava obveze iz ovog članka *mutatis mutandis* osim ako je drukčije odredila država članica.

6. Države članice osiguravaju da nadležno tijelo:

(a) zaprima zahtjeve za upis u registar proizvođačâ iz stavka 2. putem elektroničkog sustava za obradu podataka, o čemu objavljuje pojedinosti na svojim internetskim stranicama;

(b) odobrava upise u registar i izdaje registarski broj u roku od najviše 12 tjedana od datuma dostavljanja svih informacija navedenih u stavku 4.;

(c) u mogućnosti je odrediti razrađene načine postupanja u pogledu zahtjevâ i postupka upisa u registar, bez dodavanja bitnih zahtjeva onima koji su utvrđeni u stavku 4.;

(d) u mogućnosti je naplaćivati proizvođačima razmjerne naknade utemeljene na troškovima za obradu zahtjevâ iz stavka 2.

7. Nadležno tijelo može odbiti ili povući upis u registar proizvođača ako informacije navedene u stavku 4. i povezani dokazi u obliku dokumenata nisu dostavljeni ili nisu dovoljni ili ako proizvođač više ne ispunjava zahtjeve iz stavka 4. točke (d).

8. Države članice od proizvođača ili, ako je primjenjivo, od ovlaštenog zastupnika za proširenu odgovornost proizvođača ili organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača zahtijevaju da bez nepotrebne odgode obavijeste nadležno tijelo o svim promjenama informacija sadržanih u upisu u registar u skladu sa stavkom 4. točkom (d) i o svakom trajnom prestanku u pogledu stavljanja prvi put na raspolaganje na tržištu tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u upisu u registar. Proizvođač se briše iz registra proizvođača ako je prestao postojati.

9. Ako informacije iz registra proizvođača nisu javno dostupne, države članice osiguravaju da se pružateljima internetskih platformi koje potrošačima omogućuju sklapanje ugovorâ na daljinu s proizvođačima te pružateljima usluga provođenja narudžbi koji sklapaju ugovore za bilo koju od usluga iz članka 3. točke 11. Uredbe (EU) 2019/1020 s proizvođačima koji krajnjim korisnicima nude tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c omogući besplatan pristup registru proizvođača.

10. Komisija do 17. travnja 2027. donosi provedbene akte kojima se utvrđuje usklađeni format za upis u registar proizvođača na temelju zahtjeva u pogledu informacija utvrđenih u stavku 4. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 2.

Članak 22.c

Organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača za tekstil

1. Države članice osiguravaju da proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c organizaciji za kontrolu odgovornosti proizvođača u svoje ime povjere ispunjavanje obveza proširene odgovornosti proizvođača iz članka 22.a.

2. Države članice zahtijevaju od organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača koje namjeravaju ispuniti obveze proširene odgovornosti proizvođača u ime proizvođača u skladu s člankom 8.a stavkom 3., člancima 22.a, 22.b i 22.d te ovim člankom da od nadležnog tijela dobiju ovlaštenje.

3. Države članice utvrđuju kriterije u pogledu kvalifikacija koje organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača moraju imati kako bi im se povjerilo ispunjavanje obveza proširene odgovornosti proizvođača u ime proizvođača. Posebno, države članice zahtijevaju od organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača da dokažu potrebno stručno znanje u području gospodarenja otpadom i održivosti.

4. Države članice mogu odstupiti od obveze iz stavka 3. pod uvjetom da su do 16. listopada 2025.već utvrdile kriterije kojima se osigurava da se organizaciji za kontrolu odgovornosti proizvođača može povjeriti ispunjavanje obveza proširene odgovornosti proizvođača u ime proizvođačâ samo ako ona dokaže svoje stručno znanje u području gospodarenja otpadom i ako se tim kriterijima osigura da će organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača gospodariti otpadom na održiv način i ograničiti učinak gospodarenja otpadom na okoliš.

5. Ne dovodeći u pitanje članak 8.a stavak 4. države članice od organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača zahtijevaju da osiguraju da financijski doprinosi koje im plaćaju proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c:

(a) temelje se na masi i, ako je primjereno, količini dotičnih proizvoda i, za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c, moduliraju se na temelju zahtjeva za ekološki dizajn donesenih na temelju Uredbe (EU) 2024/1781 koji su najrelevantniji za sprečavanje nastanka otpada od tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće te za njihovu obradu u skladu s hijerarhijom otpada i odgovarajuće metodologije mjerenja za te kriterije donesene na temelju te uredbe ili na temelju drugog prava Unije kojim se utvrđuju usklađeni kriteriji održivosti i metode mjerenja za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću te kojima se osigurava poboljšanje okolišne održivosti i kružnosti tih proizvoda;

(b) u obzir uzimaju prihode organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača od ponovne uporabe, od pripreme za ponovnu uporabu ili od vrijednosti sekundarnih sirovina iz recikliranog otpadnog tekstila;

(c) njima se osigurava jednako postupanje prema proizvođačima bez obzira na njihovo podrijetlo ili veličinu, bez nerazmjernog opterećenja za proizvođače, uključujući mala i srednja poduzeća koja proizvode male količine tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c.

6. U slučajevima u kojim je primjereno odgovoriti na prakse ultrabrze i brze mode te povezan prekomjeran nastanak otpada od tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV.c, države članice mogu od organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača zahtijevati da moduliraju financijski doprinos na osnovi praksi proizvođačâ u pogledu tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV.c, na temelju životnog vijeka proizvoda koji proizađe iz takvih praksi, duljine korisnog vijeka tih proizvoda nakon prvog korisnika i doprinosa zatvaranju ciklusa tih proizvoda, pretvaranjem otpadnog tekstila u sirovine za nove proizvodne lance.

7. U slučaju da je to potrebno kako bi se izbjeglo narušavanje unutarnjeg tržišta i osigurala dosljednost sa zahtjevima za ekološki dizajn donesenima na temelju članka 4. u vezi s člankom 5. Uredbe (EU) 2024/1781, Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju kriteriji modulacije naknada za primjenu stavka 5. točke (a) i stavka 6. ovog članka. Ti se provedbeni akti, koji se ne odnose na precizno određivanje razine doprinosâ, donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 2. ove Direktive.

8. Države članice osiguravaju da organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača uspostave sustav odvojenog skupljanja za rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c, neovisno o njihovoj prirodi, sastavu materijala, stanju, nazivu, robnoj marki, žigu ili podrijetlu, na državnom području države članice u kojoj te proizvode prvi put stavljaju na raspolaganje na tržištu. Sustavom odvojenog skupljanja:

(a) subjektima iz stavka 9. točke (a) nudi se skupljanje takvih rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće te se osiguravaju praktična rješenja potrebna za skupljanje i prijevoz takvih rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće, uključujući besplatno osiguravanje odgovarajućih spremnika za skupljanje i prijevoz do mjesta za skupljanje koja su dio sustava skupljanja organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača;

(b) osigurava se besplatno skupljanje takvih rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće skupljenih putem mjesta za skupljanje koja su dio sustava skupljanja organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača, učestalošću koja je prilagođena obuhvaćenom području i količini takvih rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće koji se obično skupljaju na tim mjestima za skupljanje;

(c) osigurava se besplatno skupljanje otpada koji subjekti socijalne ekonomije i drugi akteri proizvedu od takvih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće skupljenih putem mjesta za skupljanje koja su dio sustava skupljanja organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača, na koordiniran način između organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača i subjekata socijalne ekonomije te takvih drugih aktera.

Sva koordinacija među organizacijama za kontrolu odgovornosti proizvođača i dalje podliježe pravu Unije o tržišnom natjecanju.

9. Države članice osiguravaju da se sustav skupljanja iz stavka 8.:

(a) sastoji od mjesta za skupljanje koja su uspostavile organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača i subjekti za gospodarenje otpadom u njihovo ime u suradnji s jednim ili više sljedećih aktera: subjektima socijalne ekonomije, trgovcima na malo, javnim tijelima ili trećim stranama koje u ime tih tijela skupljaju rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c te operaterima mjesta za dobrovoljno skupljanje;

(b) obuhvaća cijelo državno područje države članice, uzimajući u obzir veličinu i gustoću stanovništva, očekivanu količinu rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV. c, dostupnost i blizinu krajnjim korisnicima, a pritom nije ograničen na područja u kojima je skupljanje i naknadno gospodarenje tim proizvodima profitabilno;

(c) održava održivo i tehnički izvedivo povećanje odvojenog skupljanja te odgovarajuće smanjenje skupljanja miješanog komunalnog otpada rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV.c, na temelju dostupnih dobrih praksi.

10. Države članice osiguravaju da organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača ne smiju odbiti sudjelovanje lokalnih javnih tijela, subjekata socijalne ekonomije ili drugih subjekata za ponovnu uporabu u sustavu odvojenog skupljanja uspostavljenom na temelju stavka 8.

11. Ne dovodeći u pitanje stavak 8. točke (a) i (b) i stavak 9. točku (a), države članice osiguravaju da se subjektima socijalne ekonomije dopusti održavanje vlastitih mjesta za odvojeno skupljanje i upravljanje njima te da imaju jednak ili povlašten tretman kad je riječ o lokaciji mjesta za odvojeno skupljanje. Države članice osiguravaju da se od subjekata socijalne ekonomije koji su dio sustava skupljanja u skladu sa stavkom 9. točkom (a) ne zahtijeva da skupljene rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c predaju organizaciji za kontrolu odgovornosti proizvođača.

12. Države članice osiguravaju da subjekti socijalne ekonomije koji upravljaju vlastitim mjestima za odvojeno skupljanje u skladu sa stavkom 11. barem jednom godišnje nadležnom tijelu dostave informacije o količini izraženoj u masi za odvojeno skupljene rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c, navodeći:

(a) količinu izraženu u masi koja je ocijenjena prikladnom za ponovnu uporabu, uz naznaku, ako je moguće, izvezene količine izražene u masi;

(b) količinu izraženu u masi namijenjenu pripremi za ponovnu uporabu, i recikliranje, zasebno navodeći ako je dostupno recikliranje vlakana u vlakna, uz naznaku, ako je moguće, izvezene količine izražene u masi; i

(c) količinu izraženu u masi namijenjenu drugoj oporabi ili zbrinjavanju.

13. Odstupajući od stavka 12., države članice mogu djelomično ili u cijelosti izuzeti subjekte socijalne ekonomije od obveze dostavljanja informacija iz stavka 12. ako bi ispunjavanje takvih obveza izvješćivanja dovelo do nerazmjernog administrativnog opterećenja za te subjekte.

14. Države članice osiguravaju da, uz informacije iz članka 8.a stavka 2., organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača krajnjim korisnicima stave na raspolaganje informacije o sljedećim aspektima u vezi s održivom potrošnjom, među ostalim mogućnostima rabljene robe, ponovnom uporabom te gospodarenjem na kraju životnog vijeka tekstilom i obućom u odnosu na tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom ili obuću navedene u Prilogu IV.c koje proizvođači prvi put stavljaju na raspolaganje na tržištu:

(a) ulozi krajnjih korisnika u doprinošenju sprečavanju nastanka otpada, uključujući sve primjere najbolje prakse, osobito s pomoću poticanja održivih obrazaca potrošnje i promicanja pravilnog održavanja proizvoda tijekom uporabe;

(b) rješenjima za ponovnu uporabu i popravak tekstila i obuće;

(c) lokaciji mjesta za skupljanje;

(d) ulozi krajnjih korisnika u pravilnom doprinošenju odvojenom skupljanju rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće, među ostalim putem donacija;

(e) učinku proizvodnje tekstila na okoliš, zdravlje ljudi te socijalna i ljudska prava, a posebice učinku brze mode i potrošnje, recikliranja i druge oporabe i zbrinjavanja te neprimjerenog odbacivanja otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće, kao što je odbacivanje smeća ili odbacivanje u miješani komunalni otpad, kao i mjerama poduzetima za ublažavanje učinka na okoliš i zdravlje ljudi.

15. Države članice osiguravaju da organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača redovito dostavlja informacije iz stavka 14. i da su informacije ažurirane i dostavljene putem:

(a) internetskih stranica ili drugim sredstvima elektroničke komunikacije;

(b) obavješćivanja na javnim mjestima i na mjestu skupljanja;

(c) obrazovnih programa, kampanja za podizanje svijesti i aktivnosti uključivanja zajednice;

(d) postavljanja znakova na jeziku ili jezicima koje korisnici i potrošači mogu lako razumjeti.

16. Ako je u državi članici više organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača povjereno da ispunjavaju obveze proširene odgovornosti proizvođača u ime proizvođača, države članice osiguravaju da te organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača pokrivaju cijelo državno područje države članice, s ciljem pružanja ujednačene kvalitete usluge sustava odvojenog skupljanja na cijelom državnom području za rabljene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c.

Države članice imenuju nadležno tijelo ili neovisnu treću stranu radi nadgledanja ispunjavaju li organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača svoje obveze na koordiniran način i u skladu s pravom Unije o tržišnom natjecanju. Države članice u kojima je samo jednoj organizaciji za kontrolu odgovornosti proizvođača u ime proizvođača povjereno ispunjavanje obveza proširene odgovornosti proizvođača mogu imenovati nadležno tijelo ili neovisnu treću stranu radi nadgledanja ispunjava li organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača svoje obveze u skladu s pravom Unije o tržišnom natjecanju.

17. Države članice zahtijevaju od organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača da osiguraju povjerljivost podataka koje posjeduju, tj. zaštićenih informacija ili informacija koje se izravno mogu pripisati pojedinim proizvođačima ili njihovim ovlaštenim zastupnicima.

18. Države članice osiguravaju da organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača na svojim internetskim stranicama, uz informacije iz članka 8.a stavka 3. točke (e), objavljuju:

(a) barem jednom godišnje, podložno poslovnoj i industrijskoj povjerljivosti, informacije o:

i. količini, među ostalim izraženoj u masi, proizvoda koji su prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu;

ii. količini izraženoj u masi za odvojeno skupljanje rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV.c, pri čemu se takvi neprodani proizvodi navode zasebno;

iii. stopama ponovne uporabe, pripreme za ponovnu uporabu, i recikliranja, koje je ostvarila organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača, pri čemu se stopa recikliranja vlakana u vlakna navodi zasebno;

iv. stopama druge oporabe i zbrinjavanja; i

v. stopama izvoza rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV. c koji su ocijenjeni prikladnima za ponovnu uporabu i izvoza otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće navedenih u Prilogu IV.c;

(b) informacije o postupku odabira subjekata za gospodarenje otpadom odabranih u skladu sa stavkom 19.

19. Države članice osiguravaju da organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača predvide transparentan i nediskriminirajući postupak odabira subjekata za gospodarenje otpadom, na temelju transparentnih kriterija za dodjelu, bez nerazmjernog opterećenja za mala i srednja poduzeća, za nabavu:

(a) usluga gospodarenja otpadom koje pružaju subjekti za gospodarenje otpadom iz stavka 9. točke (a), i

(b) naknadne obrade otpada.

20. Države članice osiguravaju da organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača nadležnim tijelima, na godišnjoj osnovi, dostave informacije iz stavka 18. točaka (a) i (b), uključujući relevantne informacije iz stavka 18. točke (a) koje se zahtijevaju, na godišnjoj osnovi, od proizvođača tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c koji su prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu. Države članice osiguravaju da organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača navedu količinu izraženu u masi u odnosu na informacije iz stavka 18. točke (a) podtočaka iii., iv. i v.

Odstupajući od prvog podstavka ovog stavka, države članice zahtijevaju da, u pogledu proizvođača koji su poduzeća koja zapošljavaju manje od deset osoba i čiji godišnji promet i godišnja bilanca ne premašuju 2 milijuna EUR, organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača od tih poduzeća zatraže da, na godišnjoj osnovi, dostave samo informacije navedene u stavku 18. točki (a) podtočki i.

Komisija mijenja provedbene odluke Komisije (EU) 2019/1004 ([4])* i (EU) 2021/19 ([5])* kako bi se uključile, u skladu s člankom 37. stavkom 7. ove Direktive, informacije iz prvog podstavka. Izmijenjeni provedbeni akti odnose se na:

(a) informacije o rasporedima izvješćivanja;

(b) specifikacije za strukturu i format izvješćivanja o podacima kako bi se osigurale ujednačenost, dosljednost i jednostavnost konsolidacije podataka za organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 2.

Članak 22.d

Gospodarenje otpadnim tekstilom

1. Države članice osiguravaju da infrastruktura za skupljanje, utovar i istovar, prijevoz i skladištenje te postupci uključujući rukovanje rabljenim tekstilom i tekstilnim otpadom, kao i naknadni postupci razvrstavanja i obrade budu zaštićeni od nepovoljnih vremenskih uvjeta i potencijalnih izvora kontaminacije kako bi se spriječili oštećenje i unakrsna kontaminacija skupljenog rabljenog i otpadnog tekstila. Odvojeno skupljeni rabljeni i otpadni tekstil podliježe stručnom pregledu na mjestu za odvojeno skupljanje ili u postrojenju za razvrstavanje kako bi se utvrdili i uklonili neciljani predmeti, materijali ili tvari koji su potencijalni izvor kontaminacije.

2. Države članice osiguravaju da se rabljeni i otpadni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća koji se skupljaju odvojeno, uključujući u skladu s člankom 22.c stavcima 8. i 11., pri skupljanju smatraju otpadom.

Kad je riječ o tekstilu koji nije proizvodi navedeni u Prilogu IV.c, kao i odbačenim neprodanim tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanima s tekstilom i obući navedenima u Prilogu IV.c, države članice osiguravaju da se različite frakcije tekstilnih materijala i tekstilnih predmeta drže odvojenima u trenutku nastanka otpada ako takvo odvajanje olakšava naknadnu ponovnu uporabu, pripremu za ponovnu uporabu, ili recikliranje, uključujući recikliranje vlakana u vlakna ako to tehnološki napredak dopušta. To se odvajanje provodi na troškovno učinkovit način kako bi se maksimalno povećali oporaba resursa i koristi za okoliš.

3. Odstupajući od stavka 2., rabljeni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća koje krajnji korisnici izravno predaju, a subjekt za ponovnu uporabu ili subjekti socijalne ekonomije na mjestu skupljanja izravno stručno ocijene prikladnima za ponovnu uporabu, ne smatraju se otpadom po skupljanju.

4. Države članice osiguravaju da rabljeni i otpadni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća koji se odvojeno skupljaju, uključujući u skladu s člankom 22.c stavcima 8. i 11., podliježu postupcima razvrstavanja kako bi se osigurala obrada u skladu s hijerarhijom otpada.

5. Države članice osiguravaju da postupci razvrstavanja rabljenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće koji se odvojeno skupljaju, uključujući u skladu s člankom 22.c stavcima 8. i 11., ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

(a) postupkom razvrstavanja dobivaju se tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća za ponovnu uporabu i pripremu za ponovnu uporabu, pri čemu se prednost daje lokalnom razvrstavanju, ako je primjereno, i lokalnoj ponovnoj uporabi;

(b) u okviru postupaka razvrstavanja za ponovnu uporabu tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća razvrstavaju se na odgovarajućoj razini granularnosti, čime se omogućuje razvrstavanje po predmetima kojim se frakcije koje su prikladne za izravnu ponovnu uporabu odvajaju od onih koje će trebati proći dodatnu pripremu za ponovnu uporabu, i ti su postupci usmjereni na posebno tržište za ponovnu uporabu na temelju ažuriranih kriterija razvrstavanja relevantnih za tržište prihvata;

(c) predmeti za koje je procijenjeno da nisu prikladni za ponovnu uporabu razvrstavaju se za ponovnu proizvodnju i recikliranje, uključujući, ako tehnološki napredak to dopušta, recikliranje vlakana u vlakna, kako bi se prednost nad recikliranjem dala ponovnoj proizvodnji;

(d) izlazni proizvodi dobiveni postupcima razvrstavanja i naknadne oporabe namijenjeni ponovnoj uporabi ispunjavaju kriterije za prestanak statusa otpada, kako je navedeno u članku 6.

6. Države članice do 1. siječnja 2026. i svakih pet godina nakon tog datuma provode istraživanje sastava skupljenog miješanog komunalnog otpada radi utvrđivanja udjela otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće u njemu, ako je primjereno, u skladu s oznakama KN iz Priloga IV.c. Države članice osiguravaju da, na temelju dobivenih informacija, nadležna tijela mogu od organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača zahtijevati da poduzmu korektivne mjere kako bi povećale svoju mrežu mjesta za skupljanje i provedu informativne kampanje u skladu s člankom 22.c stavcima 14. i 15. Osim toga, države članice osiguravaju da rezultati tih istraživanja budu dostupni javnosti.

7. Države članice osiguravaju da, u svrhu razlikovanja između rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće procijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu te otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće, nadležna tijela država članica mogu pregledati pošiljke rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu za koje se sumnja da su otpad kako bi provjerila jesu li ispunjeni minimalni zahtjevi iz stavaka 8. i 9. za pošiljke rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu te se navedene pošiljke mogu na odgovarajući način pratiti.

8. Države članice osiguravaju da pošiljke rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu koje se organiziraju na profesionalnoj osnovi udovoljavaju minimalnim zahtjevima za vođenje evidencije iz stavka 9. i da su im priložene barem sljedeće informacije:

(a) primjerak računa i ugovora koji se odnose na prodaju ili prijenos vlasništva nad tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanima s tekstilom i obućom u kojem se navodi da su namijenjeni izravnoj ponovnoj uporabi i da su prikladni za izravnu ponovnu uporabu;

(b) dokazi o prethodnom postupku razvrstavanja ili izravnoj stručnoj procjeni o prikladnosti za ponovnu uporabu provedenima u skladu s ovim člankom i, ako su dostupni, kriterijima donesenima na temelju članka 6. stavka 2., u obliku preslike evidencije o svakoj bali u pošiljci i protokola koji sadržava sve podatke iz evidencije u skladu sa stavkom 9. ovog članka;

(c) izjava fizičke ili pravne osobe koja posjeduje rabljene tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću ocijenjene prikladnima za ponovnu uporabu i na profesionalnoj osnovi organizira prijevoz rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu o tome da nijedan materijal u pošiljci nije otpad kako je definiran u članku 3. stavku 1.

Države članice osiguravaju da su pošiljke iz prvog podstavka ovog stavka primjereno zaštićene od oštećenja tijekom prijevoza, utovara i istovara, posebno dostatnom ambalažom i pravilnim slaganjem tereta, čime se održavaju cjelovitost i kvaliteta tekstila za ponovnu uporabu tijekom cijelog postupka prijevoza.

9. Države članice osiguravaju da pošiljke rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu ispunjavaju sljedeće minimalne zahtjeve za vođenje evidencije:

(a) evidencija postupaka razvrstavanja, izravne stručne procjene o prikladnosti za ponovnu uporabu ili pripreme za ponovnu uporabu sigurno je, ali ne i trajno pričvršćena na pakiranju;

(b) evidencija sadržava sljedeće informacije:

i. opis predmeta prisutnih u bali koji odražava najdetaljniju granularnost razvrstavanja kojem su tekstilni predmeti bili podvrgnuti tijekom postupaka razvrstavanja ili pripreme za ponovnu uporabu, kao što su vrsta odjeće, veličina, boja, spol za koji je predmet namijenjen i sastav materijala te sva relevantna obilježja koja doprinose učinkovitoj ponovnoj uporabi;

ii. naziv i adresu poduzeća odgovornog za konačno razvrstavanje ili pripremu za ponovnu uporabu.

10. Države članice osiguravaju da se, ako nadležna tijela ili tijela uključena u inspekcije utvrde da se za planiranu pošiljku rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom i obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu sumnja da je otpad, troškovi odgovarajućih analiza, inspekcija i skladištenja rabljenih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće ocijenjenih prikladnima za ponovnu uporabu za koje se sumnja da su otpad mogu naplatiti proizvođačima tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih s tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu IV.c, trećim stranama koje djeluju u njihovo ime ili drugim osobama koje organiziraju pošiljku.

([1])* Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 256, 7.9.1987., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj).

([2])* Direktiva (EU) 2025/1892 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. rujna 2025. o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu (SL L, 2025/1892, 26.9.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2025/1892/oj).

([3])* Uredba (EU) 2019/1150 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o promicanju pravednosti i transparentnosti za poslovne korisnike usluga internetskog posredovanja (SL L 186, 11.7.2019., str. 57., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1150/oj).

([4])* Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/1004 od 7. lipnja 2019. o utvrđivanju pravila za izračun, provjeru i dostavu podataka o otpadu u skladu s Direktivom 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije C(2012) 2384 (SL L 163, 20.6.2019., str. 66., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2019/1004/oj).

([5])* Provedbena odluka Komisije (EU) 2021/19 od 18. prosinca 2020. o utvrđivanju zajedničke metodologije i formata za izvješćivanje o ponovnoj uporabi u skladu s Direktivom 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 10, 12.1.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/19/oj).";

8. u članku 29. stavak 2.a zamjenjuje se sljedećim:

„2.a Države članice donose specifične programe za sprečavanje nastanka otpada od hrane koji mogu biti predstavljeni kao dio njihovih programa za sprečavanje nastanka otpada.";

9. umeće se sljedeći članak:

„Članak 29.a

Programi za sprečavanje nastanka otpada od hrane

1. Države članice evaluiraju i prilagođavaju svoje programe za sprečavanje nastanka otpada od hrane s ciljem postizanja ciljeva iz članka 9.a stavka 4. Ti programi sadržavaju barem mjere utvrđene u članku 9. stavku 1. i članku 9.a stavku 1. i, prema potrebi, mjere navedene u prilozima IV. i IV.a te se o njima obavješćuje Komisija do 17. listopada 2027.

2. Svaka država članica određuje nadležna tijela odgovorna za koordinaciju mjera za sprečavanje nastanka otpada od hrane iz članka 9.a stavka 1. koje se provode kako bi se postigli ciljevi iz članka 9.a stavka 4. i o tome obavješćuje Komisiju do 17. siječnja 2026. Komisija te informacije naknadno objavljuje na relevantnim internetskim stranicama.";

10. članak 37. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 3. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Države članice svake godine Europskoj agenciji za okoliš dostavljaju podatke o provedbi članka 9. stavka 4. i podatke iz članka 22.c stavka 12., članka 22.c stavaka 18. točke (a) i članka 22.c stavka 20. Države članice svake godine Komisiji dostavljaju podatke o provedbi članka 9.a stavka 2.";

(b) umeće se sljedeći stavak:

„5.a Države članice objavljuju izvješća o provjeri kvalitete povezana s člankom 9.a stavkom 2. nakon što provedu evaluaciju bi li otkrivanje ugrozilo zaštitu povjerljivih poslovnih informacija.”;

(c) stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Komisija donosi provedbene akte o utvrđivanju formata za dostavu podataka iz stavaka 1., 3., 4. i 5. ovog članka. Za potrebe izvješćivanja o provedbi članka 11. stavka 2. točaka (a) i (b) države članice koriste format iz Provedbene odluke Komisije od 18. travnja 2012. o upitniku za izvješća država članica o provedbi Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o otpadu. Za potrebe izvješćivanja o otpadu od hrane metodologija razvijena na temelju članka 9.a stavka 3. uzima se u obzir pri osmišljavanju formata za izvješćivanje. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 2. ove Direktive.”;

11. članak 38.a mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 7. stavka 1., članka 9.a stavka 3., članka 11.a stavka 10., članka 27. stavaka 1. i 4. te članka 38. stavaka 2. i 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 4. srpnja 2018. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 22.a stavka 5. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina, počevši od 17. travnja 2027. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 1., članka 9.a stavka 3., članka 11.a stavka 10., članka 22.a stavka 5., članka 27. stavaka 1. i 4., članka 38. stavaka 2. i 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.”;

(b) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Delegirani akt donesen na temelju članka 7. stavka 1., članka 9.a stavka 3., članka 11.a stavka 10., članka 22. a stavka 5., članka 27. stavaka 1. i 4., članka 38. stavaka 2. i 3. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.”;

12. u članku 41. dodaje se sljedeći stavak:

„Od 17. travnja 2029. članci 22.a, 22.b, 22.c i 22.d primjenjuju se na poduzeća koja zapošljavaju manje od deset osoba i čiji godišnji promet i godišnja bilanca ne premašuju 2 milijuna EUR.”;

13. umeće se sljedeći članak:

„Članak 41.a

Preispitivanje

Komisija do 31. prosinca 2029. provodi evaluaciju ove Direktive i Direktive 1999/31/EZ. Evaluacijom se, među ostalim, ocjenjuju i:

(a) djelotvornost financijske i organizacijske odgovornosti programâ proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, proizvode povezane s tekstilom i obuću navedene u Prilogu IV.c uspostavljenih na temelju ove Direktive kako bi se pokrili troškovi koji proizlaze iz primjene zahtjeva utvrđenih u ovoj Direktivi, uključujući procjenu mogućnosti zahtijevanja financijskog doprinosa od subjekata za komercijalnu ponovnu uporabu, posebno onih većih;

(b) mogućnost određivanja ciljeva u pogledu sprečavanja nastanka otpada, njegova skupljanja, pripreme za ponovnu uporabu, i recikliranja za otpadni tekstil;

(c) mogućnost uvođenja prethodnog razvrstavanja miješanog komunalnog otpada kako bi se spriječilo da se otpad koji se može oporabiti za pripremu za ponovnu uporabu, ili recikliranje pošalje na spaljivanje otpada ili da ga se odloži na odlagališta.

Komisija podnosi izvješće o nalazima te evaluacije Europskom parlamentu i Vijeću. Izvješću se prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog.”;

14. tekst naveden u Prilogu ovoj Direktivi umeće se kao Prilog IV.c.

Članak 2.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom najkasnije do 17. lipnja 2027. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 10. rujna 2025.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednica*
R. METSOLA	M. BJERRE

PRILOG

„PRILOG IV.c

PROIZVODI KOJI SU OBUHVAĆENI PODRUČJEM PRIMJENE PROŠIRENE ODGOVORNOSTI PROIZVOĐAČA ZA ODREĐENE TEKSTILNE PROIZVODE, PROIZVODE POVEZANE S TEKSTILOM I OBUĆU

Dio I.

Tekstilni proizvodi te tekstilna odjeća i odjevni dodaci za uporabu u kućanstvu ili druge namjene, ako su takvi proizvodi po prirodi i sastavu slični onima za uporabu u kućanstvu, obuhvaćeni područjem primjene članka 22.a

Oznaka KN	Opis
61 – sve navedene oznake u poglavlju	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili kukičani
62 – sve navedene oznake u poglavlju	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih ili kukičanih
6301	Pokrivači (deke) i putne deke (osim 6301 10 00)
6302	Posteljno, stolno, toaletno i kuhinjsko rublje
6303	Zavjese (uključujući draperije) i unutarnje rolete; kratke ukrasne draperije za prozore i krevete
6304	Ostali proizvodi za unutarnje opremanje, isključujući proizvode iz tarifnog broja 9404
6309	Rabljena odjeća i ostali rabljeni proizvodi
6504	Šeširi i ostala pokrivala za glavu, izrađeni uplitanjem ili sastavljanjem vrpca od bilo od kojeg materijala, neovisno jesu li podstavljeni ili ukrašeni ili ne
6505	Šeširi i ostala pokrivala za glavu, pleteni ili kukičani, ili izrađeni od čipke, pusta ili drugih tekstilnih metražnih materijala (ali ne od vrpca), neovisno jesu li podstavljeni ili ukrašeni ili ne; mreže za kosu od bilo kojeg materijala, neovisno jesu li podstavljene ili ukrašene ili ne

Dio II.

Obuća te odjeća i pribor za odjeću za uporabu u kućanstvu ili druge namjene, ako su takvi proizvodi po prirodi i sastavu slični onima za uporabu u kućanstvu, čiji glavni materijal nije tekstil, koji su obuhvaćeni područjem primjene članka 22.a

Oznaka KN	Opis
4203	Odjeća i pribor za odjeću od kože ili od umjetne kože (osim obuće i pokrivala za glavu i njihovih dijelova te proizvoda iz poglavlja 95, npr. štitnika goljenice, maski za mačevanje)
6401	Nepromočiva obuća, s vanjskim potplatom i gornjim dijelom od gume ili plastične mase, čiji gornji dio nije pričvršćen za potplat niti je s njim spojen šivanjem, zakovicama, čavlima, vijcima, klinovima ili sličnim postupcima

Oznaka KN	Opis
6402	Ostala obuća, s vanjskim potplatom i gornjim dijelom, od gume ili plastične mase
6403	Obuća s vanjskim potplatom od gume, plastične mase, kože ili umjetne kože i s gornjim dijelom od kože
6404	Obuća s vanjskim potplatom od gume, plastične mase, od kože ili umjetne kože i gornjim dijelom od tekstilnog materijala
6405	Ostala obuća”